

A

Ábel Bódog, r.-t. ügyv. igazg., szül. Bpest, 1880 júl. 7. Iskolai tanulmányait Budapesten végezte, majd a *Ganz és Tsa Danubius Gépgyár* tisztviselője lett. 1907—1912. mint irodafőnök a bécsi *Leobersdorfer Maschinen Fabr. A.-G.*-nál működött. 1912 óta a *Teudloff-Dittrich Gépgyár r.-t.* ügyvezető-igazgatója. 1913. létrehozta a *Bpesti Szivattyú- és Gépgyár r.-t.*-gal vállalatának fúzióját, amely által a Teudloff-Dittrich-gyár szakmájában Magyarországon az első helyet foglalja el. Az *Osztrák Kereskedelmi Múzeum* magyarországi kirendeltségének igazgatója. *Hites kamarai revizor és a Magyar Vasművek és Gépgyárak Egyesületének* felügy. biz. tagja. Az „*Orbis*” *Műszaki r.-t.* igazgatósági tagja.

Abonyi Géza, színművész, szül. Budapest, 1892. Az Orsz. Színművészeti Akadémián végezte színművészeti tanulmányait. 1918. a Nemzeti Színház tagjai sorába szerződött. Legtöbbször hőszerepeket alakít, főként klasszikus darabokban. Legjelentősebb szerepei: *Romeo, Segismondo* (Az élet álom), *Konstantin* (Bizánc), *Jézus* (Passió). Utóbbi időkben komikus szerepkörben is nagy sikereket aratott. (Elzevir, Vége a szép nyárnak.)

Ábrahám Andor Ambrus, egyetemi magántanár, jászóvári premontrei kanonok, született Tusnádon, 1893 november 20-án. Középiskoláit Csíksomlyón és Csíkszeredán végezte. 1913. a jászóvári premontrei rend kötelékébe lépett és mint növendék előbb Jászón, majd Budapesten végezte teológiai tanulmányait. 1917. Kassán áldozárrá szentelték, majd a Pázmány Péter tud. egyet. állattani és összehasonlító bonctani intézetének tanársegéde lett. 1919. középisk. tanári oklevelet szerzett. 1921. bölcsészettudományi doktorátust nyert és adjunktussá nevezték ki. 1926. a tud. egyetemen m. tanári képesítést nyert. Mint h. tanár az egyetem II. állattani székén ad elő. Tudományos működése az összehasonlító szövettan körébe esik. Szakértekezései a hazai folyóiratokban, a tud. akadémia kiadványaiban, a *Studia zoologica*-ban, valamint a *Zoologischer Anzeiger* és a *Zeitschrift f. wissenschaftl. Biologie*-ban jelennek meg.

Ábrahám Dezső, P. ügyvéd, szül. 1875 júl. 9. Középiskoláit Debrecenben, az egyetemet Bpsten végezte, ahol ügyvédi oklevelet nyert.

1906. Karcagon nemzetgyűlési képviselővé választották és kerületét 1918-ig képviselte. A függetlenségi és a 48-as párt azon árnyalatahoz tartozott, amely a német és osztrák-magyar nagyhatalmi törekvéseket ellenezte. A háború ellen foglalt állást és egészen az összeomlásig a béke politikáját követte. A Károlyi-kormány igazságügyi államtitkárrá nevezte ki, de Á. később Károlyi politikájával szembefordulva a függetlenségi párthoz csatlakozott, amely a nemzeti és polgári gondolatot tette programjává. A kommün kitörése után Szegedre menekült, ahol az egybegyűlt politikusok felkérésére kormányt alakított. Kormányát nevezte ki nagybányai Horthy Miklóst fővezérré. Á. szervezte meg a nemzeti hadsereg toborzó bizottságát. A kommün bukása után a Huszár-kormány, belügyi államiitkárságát vállalta el, amelyről 1920. lemondott. Azóta, mint a megszállott területek törvényhatóságainak és Kisküüllő vármegyének követe vesz részt a közéletben. Mint gyak. ügyv. működik a fővárosban.

Ábrahám Ernő (P.), író, szül. Debrecen, 1882 márc. 15. Középiskoláit és a jogakadémiát Debrecenben végezte, majd Budapestre jött és az írói pályára lépett. Első írásai a *Budapesti Hírlapban* és a *Pesti Hírlapban* jelentek meg. Mint ifjúsági író rendkívül sok elbeszélő kötettel gazdagította irodalmunkat. Mint tart. tűzérőhadnagy, a háború alatt frontszolgálatot teljesített. 1923. a *Nemzeti Színház* bemutatta *Isten vára* c. darabját, *Révészek* c. színműve pedig 1926. a *Nemzeti Színház*. *Kamaraszínházában* került színre. 1925. *Bús király* címen regényt írt. Ezenkívül számos elbeszélő kötete jelent meg, amelyek közül nevezetesebbek: *Kerek ég alatt*, *Hét szilaj csikó*, *Csillagok a Tiszában*. A konzervatív irányú magyar írógárda vezéralakja, aki, szemben az utóbbi évtizedek európai áramlataival, a magyar történelemhez és a magyar néphez fordul vissza. Öszinte lírája mellett erős drámaiság jellemzi és mint ifjúsági író, sok értékeset alkotott.

Ábrahám Pál, zeneszerző, szül. Apatinban, 1892 nov. 2. Középiskoláit és a zeneakadémiát Budapesten végezte. Egy ideig gazdasági téren működött, majd egyénisége a művészi pályára vonzotta és néhány éve teljesen a zenének szenteli életét. A fiatal zenesz-

generáció legnépszerűbb tagja. Szerzeményei külföldön is sikert arattak. Vonósnégyesét a salzburgi Festspielén is bemutatták. Az utóbbi években egymást követték operettmuzsikái, melyek közül az *Utolsó Verebely-lány* c. darabját Európa legtöbb operettszínpadán bemutatták. Jelesebb darabjai: *Viktória, Csúnya leány, Szeretem a feleségem*. Á. a legmodernebb zenét műveli s alkotásaiban tetszetős melódia és sok vidám groteszksék szólal meg.

Ábrányi Emil, zeneszerző, szül. Budapest, 1882. Zeneművészeti tanulmányait Budapesten, a Zeneakadémián végezte, majd 1901. Lipcsébe ment, ahol Nikisch Arthur vezetése mellett karmesterré képezte ki magát. 1902. a szföv. Vigadóban a filharmónikusok bemutatták nagy zenekarra írt C-dur szimfóniáját. Első dalművét, az egyfelvonásos *Köd király-t*, melyhez Pásztor Árpád írt szöveget, 1903. az Opera mutatta be, az akkor 21 éves szerző személyes vezetése alatt. Néhány évvel később atyja, Ábrányi Emil, Maeterlinck színművét, a *Monna Vanna-t* átdolgozta számára operaszöveggé, amelynek megzenésítésével nagy sikert aratott. 1903. Németországba ment, ahol hosszú ideig a hannoveri udvari opera első karmestere volt. 1912. Budapestre tért vissza és a magyar kir. Opera karmestere, majd 1919. igazgatója lett. 1921. a Városi Színház igazgatói állását vállalta. *Don Quijotte* és *Ave Mária* c. operái osztatlan tetszésre találtak. Nevéhez fűződik a Városi Színház zenekarából szervezett *Szimfónikus Zenekar* megalapítása. 1920 óta a *Zeneművészeti Főiskola* karmesteri tanfolyamának tanára.

Acsay Ferenc, ker. isk. igazg., szül. Kecskeméten, 1880. Középiskoláinak elvégzése után a piarista-rendbe lépett, majd a kolozsvári egyetemen doktori oklevelet nyert. 1911. került a fővárosba, ahol több középiskolában tanított. 1922. kinevezték az Izabella-utcai felsőkereskedelmi iskola igazgatójává. Ugyanakkor a női kereskedelmi iskola igazgatója is lett. Főtitkára volt a Kereskedelmi Iskolai Tanárok Orsz. Egyesületének. Jelenleg az V. ker. Ráskai Lea leányliceum igazgatója. Számos értékes történelmi munkát írt.

Aeél Dezső, orvos, szül. Bpest, 1890. Egyetemi tanulmányainak elvégzése után 10 évig működött az Egyet. Közegészségügyi Intézetnél tanársegédként. 1920 óta a Pesti Izr. Hírközségi kórházai központi laboratóriumának főorvosa. 1928 óta a kórház helyettes igazgatója. értékes szaktanulmányai jelentek meg különböző magyar és német szaklapokban. Főbb művei: *Kongóvörös táptalaj, Nitrít meghatározás ivóvízben, Mitronitrogén meghatározás, Cholesterin meghatározás és A tifusz immunitás lényege*.

Aczél Endre, hírlapíró, szül. Ungvár, 1865 máj. 13. Jogi pályára készült, de csakhamar újságíró lett. A *Borszem Jankó* c. élelplabban hosszú években át A. tollából jelentek meg

Mucsca cím alatt a vidéki élet visszamaradottságát jellemző szatirikus cikkek. 1892. a *Magyar Ujság* c. napilap munkatársa volt, ahol Alteregő álnév alatt írt. 1897. megalapította a *Honvéd* c. napilapot. Később az *Uj Hírek* c. lap főszerkesztője és kiadótulajdonosa lett. Utóbb egy ideig Szabó Endrével együtt az *Üstököst*, majd Lenkei Henrikkel együtt az *Élet-et* szerkesztette. Két humoros újságregényével nagy sikert aratott.

Aczél Henrik, festő- és iparművész, született Nagyváradon, 1876 június 18-án. A bpesti Iparművészeti Főiskolán, később Székely Bertalan és Lotz mesterek mellett tanult. Olaszországi, majd müncheni tanulmányútjain iparművészeti (bőrszobrászat, csipkekészítés) és festészeti tanulmányokkal foglalkozott. 1896—99. az Iparművészeti Múzeum alkalmazásában volt. 1907—18 között a szabadkai női felső ipariskola és az iparművészeti szakiskola élén állott. Főként tájképek és arcképek festésével foglalkozik. 1899 óta a Múcsarnok majdnem minden tárlatán kiállít.

Acél Imre, koronaügyészhelyettes, szül. Bpest, 1874 dec. 2. Tanulmányait Bpsten végezte és 1901. tette le a bírói vizsgát. 1897. lépett a bírói pályára és mint joggyakornok a bpesti büntetőtörvényszéken működött. 1901. kapta meg bírói kinevezését a szabadkai járásbíróiságra, majd ugyanott 1903. alügyész lett. 1908. a bpesti ügyészséghez helyezték át, ahol 1917. főügyészhelyettesi címmel és jelleggel ruházták fel. 1921. a főügyészséghez rendelték be szolgálattételre és még ebben az esztendőben megkapta a valóságos főügyészhelyettesi címet. 1922. főügyészi rangra emelték. 1923 óta mint koronaügyészhelyettes a koronaügyészségen működik.

Aczél Ottó, keresk. tanácsos, szül. Makón, 1872 jún. 6. A felsőkereskedelmi iskola elvégzése után a Danubius (most Ganz-Danubius) kötelékébe lépett. Később a Diósgyőri M. kir. Vas- és Acélgvár képviselője lett. 1921. a Gutmann J. és Társa cégbe társtulajdonosként belépett. A „Textil” főszerkesztője, a Statisztikai Értékmegállapító Bizottság tagja, az Orsz. Magyar Kereskedelmi Egyesülés igazgatósági tagja, a Vestimenta Ruhagyár r.-t. elnökevezérigazgatója, a *Gyopár* turistaegyesület díszelnöke.

Ádám Lajos, orvostanár, szül. Terenye, 1879 máj. 1. Középiskoláinak elvégzése után a bpesti egyetemen folytatott tanulmányokat, majd orvostudományi oklevelet szerzett. Tanulmányainak befejezése után a bpesti sebészeti klinikára tanársegédnek nevezték ki. 1916. egyet. m.-tanári képesítést nyert és ugyanakkor közkórházi főorvos lett. 1923. egészségügyi főtanácsosi címet kapott, majd 1927. rk. egyet. tanárrá és a III. sz. egyetemi klinika igazgatójává nevezték ki. A legelismertebb magyar sebészek egyike, akinek a hazai és külföldi szaklapokban a fisztuláról, tetanusról és az érzéketlenítésről szóló mélyen-

szántó értekezései tudományos körökben méltán keltettek nagy feltűnést.

Ádám István, szföv. üzemv.-igazgató, szül. Bpest, 1892 máj. 10. Középiszkoláit és egyetemi tanulmányait Budapesten végezte. A háborúban harctéri szolgálatot teljesített, számos kitüntetésben részesült és mint főhadnagy szerelt le. 1918. lépett a fővárosi szolgálatába, ahol a temetkezési intézet alapításában és megszervezésében tevékeny részt vett. Nevéhez fűződik a közegészségügyre nézve nagy fontossággal bíró kötelező halottasházi ravatalozás behozatala. 1919. a tem. intézet aligazgatója lett, majd 1926. igazgatóvá nevezték ki.

Adánia J. Jenő, r.-i. igazg., szül. Bukarest, 1883. Iskoláit Budapesten végezte, majd több éven át külföldön folytatott műszaki tanulmányokat. Hazajövet celluloidgyárat alapított, mely 1927. részvénytársasággá alakult át. Azóta a vállalat műszaki igazgatója.

Adler René István, hegedűművész, szül. Albert-Irsa, 1892 máj. 24. Már gyermekkorában rendkívüli zenei képességével magára vonta tanárai figyelmét. A legkiválóbb mesterek tanítványa volt. Németországi körútján mindenütt nagy tetszéssel fogadták. Zeneszerzői működése is jelentős.

Adler Simon, igazg., szül. Miskolcon 1861 nov. 30. Tanulmányainak elvégzése után 1881. a Siketnémák Orsz. Intézetének tanárává nevezték ki. 1907 óta pedig a lovag Wechselmann-féle Vakok Intézetének igazgatója. Számos gvögypedagógiai tanulmányutat tett különböző európai államokba. Az ország első gvögypedagógusa volt, aki rendszeresen kezdett foglalkozni vaksiketnémák oktatásával. E téren jelentős eredményeket ért el. Tanulmányai magyar, német és francia szaklapokban jelentek meg. Sokáig a *Magyar Hírlap* tanügyi rovatát vezette. Önálló művei: *A vaksiketnémák tanítása. A háborúban megvakult katonákról való gondoskodás. A betűknek elemeikre való felbontása és a némák beszédre való tanításának művészete.* Imakönyv vakok részére (franciából).

Adorján Andor, író, szül. Szombathely, 1883. Egyet. tanulmányait Bpsten és Párisban végezte. 1904. párisi tudósítója volt a *Pesti Naplónak*. 1905. hazajutésekor a lap szerkesztőségének tagja, 1910. az *Est* munkatársa lett. Számos francia drámát fordított le magyarra. A fordította franciára Molnár Ferenc *Az ördög* c. vígjátékát és Lengyel Menyhért *Tajfun* c. drámáját. Önálló művei között a legismertebbek: *A francia forradalom története, Irodalmi arcképek, Egy haditudósító feljegyzései.*

Ady Lajos tankerületi főigazgató, szül. Ermsindszent, 1881 jan. 29. Egyetemi tanulmányainak befejezése után előbb Zilahon tanított, majd Budapesten az V. ker. állami

főgimnázium tanára lett. Öccse Ady Endrének, 1919. a debreceni tankerület főigazgatója lett, ahol jelenleg is működik. Számos tankönyvet írt a középiszkolák számára; egy időben a fővárosi lapokban rendszeresen jelentek meg novellái. Több nyelvészeti és irodalomtörténeti tanulmánya látott napvilágot a szakfolyóiratok hasábjain. *Az Országos Középiszkolai Tanáregyesület Közlönynek* 1914—1919. szerkesztője volt. Legjelentősebb irodalmi műve: *Ady Endre életrajza.*

Ágh Károly, ügyvéd, szül. Nagykikinda, 1880 május 18. Középiszkoláit szülőhelyén és Lugoson, egyet. tanulmányait Kolozsvárott és Budapesten végezte. 1909. Nagykikindán ügyvédi irodát nyitott. A háborúban, mint tart. százados vett részt és a bronz és ezüst Signum Laudisszal tüntették ki. A háború után Máramarosba, majd Husztra került, ahol mint a nemzetőrség megszervezőjét a románok internálták. Szabadonbocsátása után Budapesten, majd Rákospalotán nyitott ügyvédi irodát. A városi társadalmi életnek jelentékeny tagja, a községi politikának vezető egyénisége. *A Kárpát Turistaegyesületnek* osztályelnöke, a *Polgári Kör* ügyésze. Pest-Pilis-Solt-Kiskun vármegye tb. tiszti főügyésze; városi képvis. test. tag.

Ágai Béla, lapszerkesztő, szül. Budapest, 1870 aug. 8. Középiszkolai tanulmányainak befejezése után a bpesti tud. egyetem orvosi fakultásának hallgatója volt. Zenei tanulmányokkal is foglalkozott, húszéves korában már zongoratanári oklevelet nyert. Még egyetemi hallgató korában kezdett újságírással foglalkozni, első cikkei az Ország-Világban jelentek meg, majd a Magyar Újság belső munkatársa lett. 1896. orvosi oklevelet nyert és a Tauffer-klinika gyakornokává nevezték ki, ahol három esztendeig működött. 1898. abbahagyta az orvosi tevékenységet és a *Magyar Nemzet* belső munkatársa lett, majd 1905., amikor Gajary Ödön megindította az *Újság*-ot, G.-t hívta meg szerkesztőül, mely lapnak azóta is felelős szerkesztője. Számos politikai cikket, tárcát, elbeszélést és röpiratot írt. Cikkei jelentek meg a *N. Fr. Presse*-ben és a *Frankfurter Zeitung*-ban is. Önállóan megjelent művei: *Tárcanovellák, A szerkesztő felesége, a Kenderessy-urak.*

Ágner Lajos, tanár és író, szül. Szécsény, 1878 febr. 16. A bpesti és berlini egyetemen tanult, majd Jászberényben, később Bpsten volt tanár. 1918. osztálytanácsosi rangban a v. k. minisztériumban a középiszkolai ügyeket intézte. 1926. a III. ker. reálgimnázium igazgatótanárává nevezték ki. Számos tanulmánya jelent meg folyóiratokban. Főbb önálló munkái: *Vachott Sándor élete és költészete, A japánság súlya és törekvése, Konfucius: Ta-Hioh, Kínai nevelés, A kínai költészet kis tükre, Li-Tai-po élete és költészete, Sun-Yat-sen és A demokrácia három alapelve.*

Agoston Géza (darvai és huszti), szfvi árvászéki elnök, szül. Máramarossziget, 1878. máj. 8. Középiskoláit szülőhelyén és Kassán, egyet. tanulmányait Bpsten végezte, ahol államtudományi doktorátust nyert. 1898. a szfv. szolgálatába lépett és azóta az árvászéknél működik. 1903. a gyermekvédelmi ügyeknek önálló hatáskörű intézésével bízták meg. 1907. fogalmazó, 1910. jegyző lett. 1910. javaslatára gyermekvédelmi osztályt létesítettek, amelynek megszervezésével és vezetésével bízták meg. 1913. ülnökké és 1920. a szfvi árvászék elnökévé választották. Gyermekvédelmi kérdésekről több szaklapban cikkei jelentek meg. Az 1909. megjelent francianyelvű monografiában a gyámhatósági gyermekvédelmi közigazgatásra vonatkozó részt Á. írta meg. A világháború alatt osztályát különösen a hadiárvák védelmével foglalkoztatta. A gyermekvédelem terén kifejtett munkásságának elismerésül 1918. a II. o. polg. hadiéremkereszttel és 1923. a magy. kir. kormányfőtanácsosi címmel tüntették ki.

Ágotai Béla, r.-t. vezérigazgató, szül. Bpest, 1864. márc. 29. Középiskoláit Bpsten, ipari tanulmányait külföldön végezte. 1885. a székesfővárosban mint tanító működött és 1892. a tisztviselőtelepi elemi iskolának, majd 1902. az építőipari szakiskolának igazgatója lett. Ez időben pedagógiai előadója volt a főváros *Közoktatási Tanácsának*, mint szakfelügyelő-főigazgató. 1913 óta a *Budapest Székesfővárosi Pedagógiai Filmgyár* r.-t. vezérigazgatója. Az általa alapított és saját tervei szerint berendezett pedagógiai filmgyárat hosszú működése alatt egész modern alapokra fektette. 1913 óta egy pedagógiai bizottság előkészítése alapján az egyes osztályok a tanterveknek megfelelő filmek bemutatása mellett folytathatják tanulmányukat. Úttörője annak a mozgalomnak, hogy az ifjúság ne a filmszínházakban, hanem kellő felügyelet mellett az iskolákban nézhesse meg a képeket. A gyár Á. személyes vezetése mellett a hágai, barcelonai és genfi kiállításokon vett részt. A vezetés alatt álló vállalat Európának első ilyenű intézete. Pedagógiai szakkikerei a bel- és külföldi lapokban jelennek meg. 15 éven át felelős szerkesztője volt a *Népnevelők Lapjának* és elnöke a *Magyar Tanítók Otthonának*. Kogutowitz Manóval földrajzi atlaszt adott ki.

Ágotai Lajos, mérnök, iparraizisk. főigazgató, szül. Bpest, 1861. márc. 5. Középiskoláit és az egyetemet Bpsten végezte. 1887. a fővárosi ipariskolában a műszaki szerkesztés tanára lett. Később a főváros az iparktatás tanulmányozására külföldre küldte. Visszatérve az angol iparktatási műhely rendszerét a magyar viszonyokra átdolgozta, amelyet javaslatára iparktatásunk reformjál bevezettek. 1901. érdemeinek elismerésül az iskola igazgatójává nevezték ki. Nem-

zetközi kiállítások keretében intézetének alkotásait állította ki, ami által a külföld figyelmét a magyar iparművészek felé irányította. Á. rendezte meg a párisi, milánói, turini, londoni, drezdai, monzai és flumei nemzetközi kiállítások iparktatási részét. 1926. a párisi *Iparművészeti Kongresszus* alelnöke volt. Fél százados munkásságát kormányfőtanácsosi címmel jutalmazták. Megkapta a II. o. érdemkeresztet és az olasz koronás D'Italia tisztikeresztet. A *Képzőművészeti Tanácsnak* és az *Ip. és Kereskedelmi Oktatási Tanácsnak* tagja; részt vett minden iparművészeti és oktatási akcióban. A szakirodalomban is jelentékeny munkát végzett. A *Bevezetés a műszaki rajzoktatáshoz* címmel egy alapvető munkát írt. Szaklapokban állandó cikkei jelennek meg.

Aichner Albert, ügyvéd, szül. Radafalva, 1885. ápr. 30. Jogi tanulmányait a budapesti, müncheni és genfi egyetemen végezte. 1913. szerezte meg az ügyvédi oklevelet. A háború alatt mint főhadnagy-hadbíró teljesített szolgálatot 1920. a *Katolikus Népszövetség* ügyészévé választotta és azóta, mint a Szövetség jogvédő irodájának vezetője, a szegényvédelem terén értékes közérdekű tevékenységet fejt ki. A *Népújságban* számos népnevelő és jogi tanácsadó cikke jelent meg. A katolikus közélet egyik kiváló harcosa. Közéleti tevékenysége jogi és szociális téren maradandó. Subpriorja az *Americana Transdanubia Corporatiójának* és ügyésze a *Rákócziánnum* érseki gimnáziumnak.

Aigner Károly főispán, szül. Szeged, 1884. május 27. Középiskoláit Szegeden, egyetemi tanulmányait Budapest és Kolozsvárott végezte. Ügyvédi oklevelének megszerzése után Szegeden 10 éven át folytatott ügyvédi gyakorlatot. A háború alatt mint a szegedi honvédkerületi hadbiztosság egyik előadója teljesített katonai szolgálatot, amely érdemeiért az arany érdemkereszttel a vitézségi szalagon tüntették ki. Az 1919. évi szegedi ellenforradalom megszervezésében tevékeny részt vett. A szegedi kormány működése alatt tagja volt a parlamentet helyettesítő *Nemzeti Bizottmány*-nak és több bizottságban teljesített értékes szolgálatot. A gróf Zichy Aladár elnökle alatt működött toborzó bizottságában kiváló szolgálatokat végzett a Nemzeti Hadsereg toborzásában. 1920. a Simonyi Semadam-kormány Szeged kormánybiztos főispánjává, majd pár hónap múlva Szeged főispánjává nevezte ki, később e mellett Csongrád megye, majd Hódmezővásárhely főispánja is lett. A legnehezebb időkben teljesített értékes szolgálatainak elismerésül az államfő 1926. a csillagos II. o. Magyar Érdemkereszttel, majd pedig 1929. közjótékonyossági és szociális téren kifejtett buzgó munkásságának elismerésül a ma-

gyar vöröskereszt érdemkeresztjével tüntette ki.

Aistleitner József, egyet. ny. r. tanár, szül. Sopron, 1883 máj. 2. Középiskoláit szülővárosában, hittudományi tanulmányait a győri hittudom. főiskolán és a bécsi egyetemen, bölcséleti tanulmányait a budapesti egyetemen végezte. 1905. r. k. áldozópappá szentelték. 1906. kinevezték Tatára segédlelkésznek. 1907. a bécsi egyetemen hittudományi doktorátust szerzett. 1908. a győri papnevelőintézet tanulmányi felügyelőjévé nevezték ki. 1909. a győri hittudományi főisk. h. tanára volt és ugyanez évben a győri kir. kat. tanítóképző-intézet r. tanárává nevezték ki. 1913. a bpesti tud. egyetemen középiskolai tanári oklevelet szerzett. 1925. a bpesti tud. egyetem hittudományi karán a keleti nyelvek ny. r. tanára lett. Ugyanez évben tb. szentszéki bíróvá nevezték ki. 1927. a Szent István-Akadémia r. tagja, majd 1928. pápai prelátus lett. Egyházi, nyelvészeti és történelmi vonatkozású irodalmi tevékenysége általánosan ismert. *Des préformatifs verbaux sumériens* c. tanulmánya 1923., *Ujabban talált ékíratos teremtési szövegek* c. tanulmánya 1924. jelent meg.

Ajtós Emil Imre, kórházi főorvos, szül. Selmecbányán, 1876 szept. 6. Középiskolai tanulmányainak elvégzése után 1901. Bpsten avatták orvosdoktorrá. Eleinte a Stefánia szegénygyermek-kórházban, mint segédorvos működött. 1904. Az Allami Pasteur Intézet és kórház alorvosává, 1908. főorvosává, 1927. annak megbízott igazgatójává nevezték ki. Nagy szaktudással emelte intézetét európai nivóra. Állandóan tanulmányozza a vesztétség elleni védőojszt, eredményeiről hivatalos közleményeket és jelentéseket ad ki. A Hőgyes-féle dilució s módszert saját módosításával alkalmazza.

Akay Agoston, városi h. árvaszéki elnök, szül. Budapest, 1884 nov. 4. Középiskoláit Nagyszombaton, jogi tanulmányait Budapesten végezte, majd közszolgálatba lépett. 1913—1918. Arad megyében szolgabíráskodott. Résztvett a világháborúban és kiváló magatartásáért két Signum Laudist és a Károly csapatkeresztet kapta meg. 1923. mint árvaszéki ülnök Rákospalotára került és 1924. óta, mint az árvaszék h. elnöke, fejt ki értékes közhivatali tevékenységet. A városi társadalmi életnek felelős tagja, a *Mentőegylet* tiszteletbeli elnöke, a *Rákospalotai Sakkör* védelnöke, a *Stefánia Szövetség* igazgatósági tagja, Arad vármegye tb. árvaszéki ülnöke.

Alapi Béla, bankigazgató, szül. Székesfehérvár, 1876 márc. 4. A kereskedelmi iskolát szülővárosában végezte, majd a Phönix biztosítótársaság kötelékébe lépett. Később a Giró- és Pénztáregylet, 1901. kezdve pedig a Belvárosi Takarékpénztár alkalmazásában áll. Jelenleg utóbbi pénztárat ügyvezető

igazgatója. Többször járt külföldi üzleti és tanulmányúton. Utazásáról több cikkben számolt be. Mint szakíró, több pénzügyi szaklap állandó külmunkatársa, de ifjú korában szépirodalmi téren is működött. Verseit és elbeszéléseit a *Hét*, a *Vasárnapi Ujság* és más fővárosi lapok közölték.

Alapy Gáspár, polgármester, szül. Komárom, 1880 szept. 10. Középiskoláit és jogi tanulmányait Pozsonyban végezte. Tanulmányainak befejezése után, mint ügyvédjelölt működött, majd Komárom város szolgálatába lépett. Rövidesen aljegyző, majd főjegyző lett. A világháború alatt, mint főhadnagy, harctéri szolgálatot teljesített és több kiüntetésben részesült. 1922. Komáromban h. polgármesterré, majd 1925. polgármesterré választották. Számos közérdekű intézmény létesítése fűződik nevéhez. 1924. kormányfőtanácsosi címmel tüntették ki, ezenkívül a II. oszt. polgári hadiérdemkeresztnek és a pápai Szt. Gergely-rend középkeresztjének tulajdonosa. Több egyesület vezetőségi tagja. Cikkei a különböző lapokban és folyóiratokban jelentek meg.

Alapi István, igazgató, szül. Uraiújfalu (Vas m.), 1873 okt. 22. A tanítóképző-iskolát 1894. Sopronban végezte. 1896. Lajoskomáromban tanítóvá, majd 1899. a prot. orsz. árvaház nevelőtanítójává választották. Később a fővárosi elemi iskolákban tanított. 1917. a Bpest Szfőv. Szeretetház igazgatója lett. Meghonosította az árva-gyerekek nevelését 6 évtől 17 éves korukig. Pedagógiai lapokban számos szakcikke jelent meg.

Alapy Henrik, igazg.-főorvos, c. rk. egyet. tanár, szül. Nyírbogdány (Szabolcs m.), 1859 szept. 13. Középiskoláit Nyíregyházán és Ungvárott, egyet. tanulmányait a bpesti tud. egyetemen végezte. 1882. orvostudori oklevelet szerzett. A Zsidó kórház sebészeti osztályán kezdte működését, mint alorvos. Innen az I. sz. sebészeti klinikára került, majd az orvostud. kar Bene ösztöndíjával a német, francia és angol klinikákat tanulmányozta. 1897. a Bródy gyermekkórház sebész-főorvosa lett. 1898. egyet. m. tanárrá képesítették. 1911. a Zsidó kórház sebészeti osztályának főorvosa. 1914. c. rk. egyet. tanár lett. A háború befejezése után mint II. o. főtörzsorvos szerelt le. Kiüntetései: az I. o. vöröskereszt, a Ferenc József tisztikereszt, a vitészégi érem szalagján. 1925. egészségügyi főtanácsossá nevezték ki és a pesti izr. hitközség kórházának igazg. főorvosa lett. A rákbetegség európai híru kutatója. Gyakori propagandaszerű előadásával felhívta a népjóléti minisztérium figyelmét a rákbajra, mint népbetegségre és a népj. minisztérium e betegség ellen rendszeres küzdelem megindítását határozta el. A *Deutsche Gesellschaft für Chirurgie* többévtizedes tagja és mint ilyen, a berlini sebészkongresszusokon több előadást tartott. Az *Orsz. Orvosszövetség* alel-

nőke. Orvosirodalmi munkái nagy számmal jelentek meg. Mintegy 60 különböző tanulmánya között a legmaradandóbb értékűek: *A húgghólyag felszívóképessége, A korai operálás a feregnyálvány gyulladásának gyógyításában, A gyermekkori bélrázódások, A gümőkór konzervatív kezelésének végeredményei.* Az utóbbi évek során az urológia és sebészet tárgykörén kívül a rákkérdés irodalmával foglalkozik.

Alberth Ferenc, festőművész, szül. Bpest, 1883. okt. 3. Mint szegény szülők gyermeke, minden támogatás nélkül, teljesen önmagára hagyottan képezte magát a festészetben. A képzőművészeti főiskola szabadiskolájának esti akthanfolyamán végzett rajzgyakorlatokat. Kezdetben naturalista irányban festett, később impresszionista lett, majd a szimbolisztikus irányú festők stílusánál állapodott meg. 1911 óta ismert kiállítója a Műcsarnok, a Nemzeti Szalon és az Ernszt-múzeum tárlatainak. 1923. a Christiánia-i reprezentatív kiállításon szerepelt. 1924. több művészársával egyetemben megalapította a Spirituális Művészek Szövetségét. 1924-25. és 1928. szövetségi kiállításokon, nagyobb kollekciónal vett részt. E szerepeiről a sajtó dicséretileg nyilatkozott.

Alberth Dénes, közs. vezetőjegyző, szül. Gödöllő, 1883. okt. 10. Középiszkoláit és a jegyzői tanfolyamot Bpesten végezte, 1903-ban Gödöllő község szolgálatába lépett és 1919 óta mint Szada község vezető jegyzője fejt ki értékes közhivatali tevékenységet. Működése alatt alakult a helyi *Stefánia-Szövet-ség*, orvosi rendelő csecsemők és anyák részére, a *Levente Egyesület* és az *Iskolánkülvüli Népművelési Bizottság*. A *Hangya-Szöv.* igazgatósági tagja, a *Hitelszövetkezet* felügyelőbizottsági elnöke és számos más helybeli egyesület vezetőségi tagja.

Albrecht, királyi herceg, az aranygyapjas rend vitéze, a felsőház tagja, szül. Badenben Wien mellett, 1897. júl. 24. Frigyes királyi herceg és Croy-Dülmen Izabella hercegnő fia. Középiszkoláit Pozsonyban végezte, majd katonai pályára lépett. 1916. hadnagy lett. A háború alatt harcéri szolgálatot teljesített és magartatásáért több kitüntetésben részesült. 1918. főhadnaggyá nevezték ki. A forradalmak alatti időt atyjával együtt Svájcban töltötte. A tanácsköztársaság bukása után hazatért és mint a Magyaróvári Gazdasági Akadémia hallgatója, résztvett az ifjúsági egyesületek életében. Oklevelének megszerzése után Budapestre költözött és a főváros társadalmi és közéletének egyik leányszerűbb alakja lett. Résztvesz a kulturális és jóléti mozgalmakban, elnöke az Ifjúsági Vöröskereszt Egyesületnek, kormányzóelnöke az Országos Gyermekvédő Ligának és a Cserkész-Szövetség nagytanácsának elnöke, amelyeknek keretében fáradságtalan és buzgó munkásságot fejt ki.

Albrich Konrád, egyet. magántanár, szül. Nagyszében, 1889. jún. 17. Középiszkoláit szülővárosában, az egyetemet müncheni és kiel tanulmányok után Bpesten végezte, ahol 1912. orvosdoktorrá avatták. Mint gyakorlóorvos a 22. helyőrségi kórházban működött, majd a nagyszébeni kórházba került, ahol különösen a sebészzel és a szemészzel foglalkozott. A háború alatt mint főorvos harcéri szolgálatot teljesített és a bronz és ezüst Signum Laudisszal, a koronás arany érdemkereszttel, a Károly-csapatkereszttel és a vöröskereszt II. o. tiszteletjelvényével tüntették ki. A leszerelés után a cseh megszállásig a pozsonyi egyetem szemészeti tanszékének tanársegédje volt, majd a kaposvári vm. közkórház szemész-főorvosa lett. 1922. ismét elfoglalta tanársegédi állását. 1923. a szemészeti kór és gyógyítástan szakkörből magántanári képesítést nyert s azóta rendszeresen tartja előadásait. *A szembetegségek és szemtünetek összefüggése a szervezet egyéb betegségeivel* címen tankönyve jelent meg, számos közleménye pedig a bel- és külföldi szaklapokban.

Áldásy József h. államtitkár, szül. Budapest, 1873. nov. 26. A budapesti egyetem jogi fakultásán folytatta tanulmányait, melynek befejezése után jogi és államtudományi doktornak avatták. Állami szolgálatát 1897. kezdte meg a belügyminisztériumban. Nyolc esztendőn át a belügyminisztérium különböző rendőri osztályaiban működött, majd 1906. a kivándorlási osztályba helyezték át referensi minőségben, ahol később az osztály vezetője lett. 1928. helyettes államtitkárrá nevezték ki. A kivándorlási törvény megalkotásánál és a kivándorlók érdekeinek megvédésében nagy érdemeket szerzett.

Áldor János, festőművész, okl. építész, szül. Nagyigmánd, 1895. febr. 7. Középiszkoláinak elvégzése után a bpesti Műegyetemen építészmérnöki diplomát szerzett. Közben Nagybányán Réthy tanítványa volt. 1924. a szolnoki művésztelepen Fényes Adolf mesteriskolájában folytatta tanulmányait. 1926. külföldi tanulmányutat tett. Járt Párisban, Londonban, 1928. pedig Délolaszországban. A háború kitörésekor bevonult katonának. 1920. állított ki először a Nemzeti Szalonban, 1921. a Műcsarnokban. Első sikerét a *Gödörös szolnoki utca* c. képével aratta, melyet a székesfőváros vásárolt meg és amelyért a Halmi Artúr-díjat kapta meg. 1925. téli tárlaton a *Fekete bundás nő* c. képével a Barta Károly-díjat, 1926. a táj- és életképek kiállításán *Őszi hangulat* c. képével a III. tájképdíjat nyerte el. 1928. a Benczur Társaság kiállításán az állam megvásárolta az Új Magyar Képtár részére az *Estszürkület* c. képét, 1928. a tavaszi tárlaton Horthly kormányzó, *Vasárnap* c. képét vásárolta meg. A külföldi kiállításokon résztvett, Varsóban és Stockholmban. Táj- és

figurális festő. Impresszionista képeiben szereti a finom átszűrt színeket.

Alföldi Béla, főorvos, szül. Szeged, 1870 máj. 22. Egyetemi tanulmányait Bécsben, Jenában, Heidelbergben és Budapesten végezte, ahol 1895. orvostudori oklevelet nyert. Pályáját mint orvos kezdte, majd rövidesen újságíró és 1896. a Pester Lloyd politikai munkatársa lett. 1907. az országgyűlés orvosává nevezték ki, osztálytanácsosi rangban. Jelentékenyebb művei: *Führer durch Ungarn, A parlament*. Később irodalmi munkásságát az orvostudomány szolgálatába állította. Idevonatkozó művei *Az Ehrlich-féle gyógy mód, A körömágytűnet*. Jelenleg főszerkesztője a *Verhandlungen der Ungarischen Arztlichen Gesellschaften* c. orvosi folyóiratnak, továbbá a *Pester Lloyd* orvosi rovatvezetője. Egyik megalapítója és v. főorvosa az Újságírók Kórház és Szanatórium Egyesületének.

Alföldy Dezső, kúriai bíró, szül. Temesvár, 1875 aug. 2. Egyetemi tanulmányait Budapesten végezte és ugyancsak itt tette le a bírói vizsgát is. Bírói működését 1902. kezdte meg mint albíró az esztergomi járásbírósnál. Később a győri táblához rendelték tanácsjegyzői szolgálatra. Ugyanott 1904. titkári minőségben működött, majd 1917. ítélőbíró lett. 1923. a M. Kir. Kúriához osztották be ítélőbíróul. A jogi szakajtó állandó munkatársa, számos rendkívül nagyfontosságú és értékes jogi munka szerzője.

Álgya-Pap Sándor (alsókománai), altábornagy, honv. államtitkár, szül. Arad, 1877 ápr. 11. Középisikolai tanulmányainak befejezése után katonai pályára lépett és a bécsújhelyi katonai akadémia hallgatója lett, amelyet 1897. végzett el. Ez időtől kezdve, mint ulánus-hadnagy teljesített szolgálatot és 1908. vezérkari századosná neveztek ki. A háború alatt a szerbiai és a kárpáti harcokban, mint a 40. honvéd gyaloghadosztály vezérkari főnöke vett részt, majd a nyugati frontra Ruprecht bajor trónörökös arcvonalparancsnokságához helyezték át. 1917. mint a VI. hadtest vezérkari főnöke az olasz hadszíntéren teljesített szolgálatot. 1919—1924 végéig József főherceg mellé volt beosztva. 1925—1929. altábornagyi rangban a honvédelmi minisztérium katonai államtitkára volt. A háború alatt teljesített harctéri szolgálataiért számos kitüntetésben részesült, többek közt megkapta a kardokkal díszített Lipót-rend és a Vaskoronarend lovagkeresztjét.

Alkér Kálmán, jogi író, szül. Bpest, 1882 dec. 31. A bpesti egyetemi jogi karán tanult. 1909. bírói vizsgát tett, 1914. albíró, majd tvszéki bíró lett. 1919. az igazságügyminisztériumba osztották be, ahol 1923. ítélőtáblai bíróvá nevezték ki. A kormány képviselőiben több nemzetközi tárgyaláson vett részt. Főműve: *A magyar békeszerződés és a becikkelyező törvény szövege és magyarázata*,

amelyet többedmagával készített és amelyben a békeszerződés egyes részeit dolgozta fel.

Almási Antal, kúriai bíró, c. egyet. nyilv. rk. tanár, szül. Galgóc, 1873 nov. 11. A budapesti egyetemen jogtudori oklevelet szerzett. Okleveles ügyvéd. 1910. a Ferenc József tud. egyetemen m.-tanárrá képesítették. 1926. kapta meg az egy. nyilv. rk. tanári címet. 1927. a bpesti tud. egyetemen a magyar magánjog magántanára lett. Jelentősebb munkái: *Ellenjogok, A tilos cselekmény a magánjogban, A háború hatása a magánjogra, Az egyoldalú jogügylet, A dologi forgalom, Ungarisches Privatrecht* (két kötet), *A Kötelmi Jog Kézikönyve* (két kötet, két kiadásban), *A Dologi Jog Kézikönyve*. A III. alapvizsg. biz., az egyesített bírói és ügyvédi bíráló bizottság, a jogtudományi államvizsg. bizottság tagja. Az összes jogi szaklapok munkatársa. A jogászegylet választm. tagja.

Almásy Dénes (gróf, zsadányi és török-szentmiklósi), a felsőház tagja, szül. Kétegyháza, 1863 márc. 23. Iskoláinak befejezése után nagyobb európai tanulmányutat tett. A régi főrendiházak tagja volt. Mint mezőgazdász kiváló nevet szerzett. Kétegyházi birtokán lótenyésztéssel foglalkozik, amely európai hírűvé vált. Elsők között volt, akik a vitési rendet adományokkal támogatták, így saját részéről 500 hold földet juttatott vitési telkek céljaira. Mint az örökösjogi főrendi családok beválasztott tagja vesz részt az újonnan megalakult felsőház munkájában. Cs. és kir. kamarás, valóságos belső titkos tanácsos.

Almásy László, orsz. gyűl. képviselő, a képviselőház elnöke, szül. Jászberény, 1869 júl. 27. Középisikolait szülővárosában, egyetemi tanulmányait Bpsten végezte, majd ügyvédi oklevelet szerzett. Tanulmányainak befejezése után a szolnoki törvénytudományi főiskolára lépett, majd Jászberényben tiszti főügyesszé és 1897. ugyanott polgármesterré választották, de ezt a tisztséget nem fogadta el. A háború alatt, mint min. biztos Losoncon teljesített szolgálatot. A Ferenc József-rend tiszti keresztjével és a Vöröskereszt hadiékítményes tisztikeresztjével tüntették ki. 1910. a szentendrei kerület országgyűlési képviselőjévé választotta. A parlamentben és a parlamenten kívül is odaadóan képviselte kerületének érdekeit. Ertekes tevékenységet fejtett ki a munkapárt megszervezése körül és mint a választási küzdelmek vezetője sokszor segítette győzelemre pártjának jelöltjeit. A kommun alatt tusként fogva tartották és neve az úgynevezett halállistán szerepelt. A második nemzetgyűlésre egységpárti programmal Pomáz küldötte be. E nemzetgyűlésnek 1923-ig alelnöke volt. Mikor a Gömbös-féle fajvédő frakció kivált az egységpártból, A. vette át a párt ügyvezetését. Az 1927-i országgyűlési választásokon ismét a pomázi kerületől kapott mandátumot. Az egységpárt keretében kifejtett értékes szervezési

ügyvezetési munkásságáért gróf Bethlen István indítványára egyhangúlag a párt elnökévé választották. 1929 óta a képviselőház elnöke. A magyar közéletnek egyik legregibb és előkelő vezéralakja, jelentős publicisztikai működést fejtett ki a napilapok és szakfolyóiratok hasábjain, főleg politikai, közigazgatási és pénzügyi kérdésekben. A sportéletben fiatalabb éveiben aktív szerepet játszott és számos díjat nyert. A parlament és a politikai élet általánosan megbecsült és köztiszteltben álló tagja.

Almásy Pál (gróf, zsadányi és törökszentmiklósi), volt főrendiházi tag, szül. Tiribes, 1871 febr. 21. Tanulmányainak elvégzése után katonai pályára lépett és a magyar kir. testőrség kötelékében teljesített szolgálatot. 1910. grófi rangra emelték. Cs. és kir. kamarás.

Almásy Sándor, főispán, szül. Jászberény, 1874 nov. 10. Középiskoláit Jászberényben, egyetemi tanulmányait Bpsten végezte. Pályáját Pest várm. szolgálatában kezdte, ahol rövidesen a gödöllői járás h. szolgabírája lett. 1898. szolgabíróvá választották és Kiskőrösre helyezték, utána pedig Dunavészére került mint főszolgabíró. A nemzeti ellenállás megszűntével egyhangúlag pomázi főszolgabíróvá választott, s neve a vármegye elismerésével a nemzeti ellenállásban résztvevő tisztviselők márványtáblájára iratott. Mint főszolgabíró 1915. megkapta a Ferenc József-rend lovagkeresztjét. 1916. mint az ország egyik közigazgatási szaktekintélyét, miniszteri biztossá nevezték ki, 1918. lemondott tisztéről és folytatta főszolgabírói tevékenységét Pomázon. 1918. szabadságolták, mire Pest vmegye központjában az akkori főjegyző munkakörét vette át. A kommün alatt 5 hétig volt elzárva, mint politikai fogoly, s annak bukását követő napon a pomázi járás küldöttsége visszahívta a járás élére, majd rövidesen Heves, Nógrád és Hont vm. kormánybiztosává nevezték ki. 1921. Nyugat-Magyarország kerületi kormánybiztosává lett. Ilyen minőségben Magyarország egyik legkényesebb közigazgatási munkáját, a soproni népszavazást és a nyugatmagyarországi felkelők lefegyverzését hízta rá. 1922. Szolnok vm. főispáni székébe került, egy év múlva pedig Bihar vm. főispánságát is rábízták. A II. o. hadiérdemkereszt, a II. o. érdemkereszt a csillaggal és a Ferenc József lovagrend tulajdonosa.

Alszeghy Kálmán (rőtfalvai) min. titkár, a Pázmány Péter Tud. Egyet. gazdasági igazg. szül. Bpest, 1889 ápr. 5. Középiskoláit és az egyetemet Bpsten végezte, ahol államtudományi oklevelet nyert. 1911. a v. k. minisztériumban kezdte meg működését. 1912. segédfogalmazóvá léptették elő, majd 1914. személyi titkár lett. 1929 óta az egyetemi ügyosztályban fejt ki értékes tevékenységet. Az arany érdemkereszttel tüntették

ki. Egyetemi működése alatt a gazdasági hivatalt az új szabályzat értelmében teljesen átszervezte.

Alszeghy Zsolt, esztétikus, szül. Nagyszombat, 1888 febr. 12. A bpesti egyetemen szerzett tanári és doktori oklevelet. Gyöngyösön, majd Bpsten a III. ker. gimnáziumban, később a *Tanárképző Főgimnáziumban* működött. Az *Élet* c. szépirodalmi lapot szerkeszti. Újabbban a modern irodalom fejlődésével, főképpen a lírikusokkal foglalkozik. A *Szent István Akadémia* tagja és az *Irodalomtörténeti Társaság* titkára. A. foglalta össze először a jelenkor magyar irodalmának történetét, *A XIX. század magyar irodalma* címmel. Főbb önálló művei: *Illei János élete és írói működése*, *Magyar tárgyú latin jezsuita-dramák*, *Petőfi és az ötvenes évek lírája*, *Magyar lírikusok*, (Vörösmarty, Komjáthy. Ady, Harsányi K.), *A művészeti alkotás, Vörösmarty-breviárium*, *Vázlatok*, *A Zalán futása*, *A magyar középkor lelki világa*, *A lírai költészet művészete*, *Magyar drámai emlékek*, stb.

Altörjay Sándor (al-torjai), ügyv., ny. rk. jogtanár, szül. Egerben, 1887 jan. 9. Szülővárosában végezte középiskoláit, a budapesti egyetem jogi karán pedig jog- és államtudori oklevelet szerzett, majd a leipzig, berlini és a heidelbergi egyetemen folytatta tanulmányait. 1910. állami szolgálatba lépett és 1916-ig a honv. min. fogalmazója volt. Ezután az egri érseki jogakadémiához nevezték ki a jogtörténet és egyházjog ny. rk. tanárává. 1922. ügyvédi iodát nyitott Budanesten. Főként a kriminalisztika terén működik és az utóbbi időknek majdnem minden nagyobb bűnügyében szerepelt védőként. Mint tanár is élénk tevékenységet fejt ki. Szakirodalmi működése igen jelentős. Főbb művei: *A magyar bírósági szervezet fejlődése a XV. századtól a hétszemélyes tábla kialakulásáig*. (Dícsérettel kitüntetett egyet. pályamunka.) *A homestead exemption law, tekintettel hazánkra. Akaratszabadság és felelősség. Magyar szupremáciái és demokratikus fejlődés. Pár szó a magyar katolikus egyházi vagyion eredetéhez. Anonymus és a magyar őssalkotmány. A királyi tanács fejlődése az Arpádház kihaltától V. László trónraléptéig*. Ezenkívül számtalan kisebb jogtörténeti, büntetőjogi és filozófiai tanulmányt, értekezést és cikket írt. Munkáit kitűnő jogérzék és modern szellem jellemzi.

Ambrózy Gyula, (gróf, sédeni és remetei), koronaőr, a felsőház tagja, szül. Bécs, 1872 okt. 4. Középiskoláit Temesvárott, jogi tanulmányait a kecskeméti jogakadémián végezte, ahol államvizsgát tett. Tanulmányainak befejezése után temesremetei birtokára vonult vissza és a vármegye gazdasági életében vezető szerepet játszott. Résztvevett az akkori szabadelvűpárt mozgalmaiban, majd gróf Tisza István törekvéseinek és politikai

irányának egyik legnagyobb híve lett. 1916. az elhunyt Wesselényi Miklós báró helyére az országgyűlés egyhangúlag koronaőrre választotta. Koronaőr társának, Széchenyi Béla grófnak 1918. történt elhunya után a Szent Koronának egyedüli öre lett és felelősségteljes tisztét a foradalmak alatt önfeláldozóan látta el. Jelentős irodalmi munkásságot fejtett ki, a Szent Korona történetéről értékes tanulmányt írt.

Ambrózy Lajos (gróf, sédeni és remetei), rendk. követ, meghatalmazott miniszter, volt főrendiházi tag, szül. Bécs, 1868 febr. 13. Középiskolai és egyetemi tanulmányait Bécsben végezte, majd külügyi szolgálatba lépett. 1894. a konstantinápolyi konzulátushoz került, majd Belgrádban, Bukarestben, Washingtonban és más követségeken teljesített szolgálatot. Rövid ideig a cs. és kir. külügy-minisztériumban működött. A háború után a magyar külügyminisztérium szolgálatába lépett. Ezidőszerint a bécsi követség vezetője.

Ambrózy-Migazzi István (gróf), földbirtokos, volt főrendiházi tag és v. nemzetgyűlési képviselő, szül. Nizza, 1869 márc. 5. Középiskolai és egyetemi tanulmányainak befejezése után malonyai birtokának kezelését vette át. Tagja volt a főrendiháznak. A *Felsőmagyarországi Közművelődési Egyesület* egyik legtevékenyebb vezetője volt. 1920. a nemzetgyűlésbe a felsőöri kerület kereszt. nemzeti párti programmal küldte be.

Ambrus István, örkanonok, c. prépost, szül. Vámosmikola (Hont m.), 1860. Középiskoláit Ungváron és Egerben, a teológiát Egerben, egyet. tanulmányait Bpsten végezte, ahol áll.-tud. doktorátust nyert. 1882. pappá szentelése után, mint káplán Kisvárdán működött. 1884. az egri szeminárium tanulmányi felügyelőjévé nevezték ki, majd 1929-ig az egri teológia és jogakadémia igazgatója volt. Egyházi lapokban számos cikke jelent meg.

Ambrus Zoltán, író, szül. 1861. Tanulmányainak befejezése után Párisba utazott, ahol a francia irodalom megismerésének szentelte idejét. Kritikákkal és irodalmi értékelésekkel lépett először a nyilvánosság elé. Szépirodalmi műveiben nem az érdekes mesészővésre, hanem az alakok teljes megrajzolására és a történetek morális jelentőségének kihangsúlyozására törekszik. Hangja, szemléletése olykor a szatíráig kegyetlen, de finom és meleg érzéseket zendít meg. Számos humoros írás is került ki a tolla alól. A belső történeteket megértéssel és kifejeznytudással jeleníti meg. Nyelvezete széles skálájú, hajlékony és előkelő, anélkül, hogy erőszakolttság érződne rajta. Fordításai, különösen France és Flaubert műveinek átültetése, a magyar fordító-irodalom jelesei közé emelik. Ismert bevezetési hatalmas kultúráról tanuszkodnak. A drámairodalom egyik legalaposabb ismerője. Színikritikái mélyenjárók. **Önálló művei: Midas király, Arnyékalakok,**

A Berzsényi dinasztia, Berzsényi báró és családja, Régi és új színművek, Színházi esték, A kritikáról, Költők és szerzők, Vezető elmék. Több munkáját fordították idegen nyelvre. Egyidőben a *Nemzeti Színház* igazgatója volt.

Amon Pál, prelátus-kanonok, szül. Bácskula, 1871. Középiskoláit Kalocsán, teológiai tanulmányait Rómában végezte. Lelkészi pályáját Bácsmadarason kezdte. 1897—1905. Kalocsán mint teológiai tanár, 1905—1915. Újvidéken mint plébános működött. 1915. főszékesegyházi kanonok és 1917. pápai prelátus lett. A kalocsai főszékesegyházi káptalan jószágkormányzója, az egyházmegyei tsvszéknek, a *Stefánia Egyesület* helyi fiókjának és a *Dunaföldvár-Báttai Halászati Társulat* elnöke.

Amster József, iparművész, szül. Budapesten, 1886 aug. 7. Közép- és festőiskolát végzett, közben elsajátította a fényképezészet. 1901. nyitotta meg műtermét és 1912. a londoni vilákiállításon megnyerte a fényképezési nagydíjat. Résztvett a háborúban és megkapta a bronz vitézségi érmet, a Károly csapatkeresztet és a német vaskeresztet. 1916. harctéri felvételeiért díszoklevéllel, 1921. a magyar állam nagy aranyérmével tüntették ki. Ez évben nyerte el az Orel és Füssli svájci műipari vállalat díját is. 1923. pedig a képzőművészeti kiállítás nagy ezüstérmét kapta meg.

Andai Ernő, író, szül. Budapesten, 1900 júl. 22. Középiskoláit és egyetemi tanulmányait Budapesten végezte. Színi pályára készült. A Színiakadémia elvégzése után a Vig-színház, majd a Magyar Színház és az Új Színház rendezője lett. Első regénye *Soha ilyen tavaszt*, a Mikszáth-pályadíjat nyerte el. Nagy sikerrel játszották a *Hazudj édes...* c. vígjátékát és a Király Színházban *Veronika* c. operettjét.

Andaházi Kasnya Béla, festőművész, v. nemzetgy. képv., szül. Bpest, 1888 nov. 16. Középiskoláinak elvégzése után az *Iparművészeti Iskolát* látogatta. Még növendék korában megbízták a milánói vilákiállítás két nagyméretű freskójának megfestésével, amely azonban a kiállítás alkalmával tűzvész martaléka lett. 1912. a *Műcsarnokban* kiállított *Zólyom vára* c. képével az állami tájképfestészeti díjat nyerte el, majd 3 állami ösztöndíjat kapott. A háború alatt mint főhadnagy harctéri szolgálatot teljesített és kétszer megsebesült. Az összeomlás után a mindszenti kerület képviselőjévé választotta. Mint munkáspárti képviselő éles harcot folytatott a jobbszélső politikával. A mezőgazdasági munkásság érdekében elhangzott parlamenti beszédei nagy visszhangot keltettek. A földmunkásság körében széleskörű propagandát fejtett ki a földreform és a választójog érdekében. 1922. mandátumát elvesztve, Párisba ment, ahol mozgalmas és ragyogóan színezt!

képeit a francia sajtó osztatlan elismerése kíséri. A bordeauxi nemzetközi kiállításon díjat nyert. A párisi utca életét ábrázoló 21 rajzát Páris városa, a *Quai d'notet des Villes* c. képét pedig a francia állam vásárolta meg a luxemburgi múzeum részére.

Andersen György, költő, hírlapíró, szül. Bpest, 1896. A folyóiratok és napilapok hátsólapjain tűntek fel először hangulatos és mély érzésről tanuskodó versei. Megjelent kötetei: *Tovább, Csókok, Beszélgetés az Úristennel, Ólélés, A Magyar Hírlap munkatársa*. Párisból írja nagy érdeklődést keltő tudósításait.

Andor Gyula, nyug. képviselő eln. tanácsos, szül. Pillerpeklény (Sáros m.) 1859 júl. 16. Középiskoláit Kassán, egyet. tanulmányait a budapesti egyetemen végezte, ahol tanári oklevelet szerzett. 1880. a képviselőház szolgálatába lépett, ahol rövidesen segédtitkár, majd mint fogalmazó, mint elnöki tanácsos működött. 27 évi szolgálat után betegsége miatt leköszönt állásáról. A gör. katolikus magyarok országos bizottságának éveken át elnöke volt és tevékeny részt vett az egyházi élet kiépítésében. A társadalmi életben fontos szerepet játszik, a Kispesti Úri Kaszinó örökös díszelnöke, a Polgári-kör díszelnöke és több egyesület tagja.

András Dénes, államr. detektívőfelügy., főcsoportvezető, szül. Gyergyócsomafalva, 1882 márc. 10. Tanulmányait Marosvásárhelyen végezte. 1907. lépett az államrendőrség szolgálatába és 1919. kapta meg detektívőfelügyelői kinevezését. A főkapitányság intellektuális osztályán működik. Katonai szolgálatot teljesített. A kor. ezüst érdemkereszttel és a III. o. polgári hadiédemkeresztrel tüntették ki. 1920. megbízták az intellektuális főcsoport vezetésével. A detektívtestület nyugdíjintézetének és a D. A. C.-nak díszelnöke.

András Ernő, ügyvéd, szül. Szabadka, 1899 nov. 11. Középiskoláit szülővárosában, egyet. tanulmányait Bpsten végezte. Munkatársa volt a *Bácsmegyei Naplónak*. Mint tart. zászlós végigküzdötte a háborút és a III. o. katonai érdemkeresztet, a Károly-csapatkeresztet és a sebesülési érmet kapta meg. A leszerelése óta mint ügyvéd leginkább kereskedelmi és sajtóperekkel foglalkozik. Ügyvédi gyakorlata mellett figyelemreméltó szakirodalmi munkásságot fejt ki a napilapok hátsólapjain.

Andrássy Géza (gróf, csikszentkirályi és krasznahorkai), a felsőház tagja, szül. Budapest, 1857 júl. 23. Középiskoláinak befejezése után Genfben és Bpsten jogi tanulmányokat végzett, majd katonai pályára lépett és mint huszárhadnagy teljesített szolgálatot. 1881. Amerikában nemzetgazdasági tanulmányutat tett. 1891. a rozsnói kerület képviselőjévé választotta. Mandátumát 1897-ig tartotta meg, ekkor azonban lemondott kerülete képviselőtéről. Később a nagy-mihályi kerület, majd 1910. ismét a rozsnói kerület képviselője lett. Eleinte a szabadelvű párt tagjai körébe tartozott, majd Tisza István gróf első miniszterelnöksége alatt az alkotmánypárthoz csatlakozott. A régi főrendiháznak örökös jogú tagja volt. A háború alatt önként katonai szolgálatra jelentkezett és ezredesi rangban, mint automobilosztály-parancsnok, harctéri szolgálót teljesített. A sport minden ágában aktív működést fejtett ki. Megszervezője volt a cs. és kir. vitorlázó rajnak és elnöke a Magyar Athletikai Clubnak és a Nemzeti Lovardának. Később ez egyesületek díszelnöke lett. 1908. valóságos belső titkos tanácsossá nevezték ki. 1885 óta cs. és kir. kamarás. Mint az örökös jogú főrendi családok által beválasztott tag, az újonnan megalakult felsőház munkájában tevékeny szerepet játszik.

Andrássy Sándor (gróf, csikszentkirályi és krasznahorkai), felsőházi póttag, szül. Pozsony, 1863 júl. 19. Középiskoláinak befejezése után Budapestet egyetemi tanulmányokat folytatott és államtud. doktorátust nyert. Tanulmányainak befejezése után Zemplén vármegye szolgálatába lépett, ahol tiszteletbeli főjegyzővé választották. A vármegye társadalmi és közéletében élénk szerepet játszott, tagja a vmegyei törvényhatósági bizottságnak és a vmegyei gazdasági egyesületnek, amelynek hosszabb időn át elnöke is volt. 1887 óta a főrendiház tagja. 1890. kamarási méltóságot kapott. A zemplén-homonnai kerület 1896. szabadelvűpárti programmal képviselőjévé választotta. 1907. a valóságos belső titkos tanácsosi méltóságot kapta meg. Kerületét 1910-ig képviselte. Mint az örökös jogú főrendi családok választottja a felsőházi póttagok között szerepel.

Andréka Károly, h. főkapitány, szül. Tápíóbcse, 1874 febr. 5. Középiskolai és jogi tanulmányait Bpsten végezte. 1894. lépett a rendőrség szolgálatába, ahol először a főkapitányság büntügyi osztályán, majd a detektívtestületben, azután az újpesti kapitányságon és az államrendészeti osztályon teljesített szolgálatot. A háború alatt az államrendészeti osztály vezetője lett. A tanácskörtársaság uralma alatt elhagyta állását. A komün bukása után újból átvette az államrendészeti osztály vezetését, s a detektívőnökséget, 1921. a főkapitányhelyettesi címet és jelleget kapta meg. 1924-ben valóságos főkapitányhelyettségű neveztek ki. Később a II. fokú kihágási osztály vezetője lett és 1928 óta mint a főkapitány helyettese teljesít szolgálatot. Székesfehérvári törv. hat. bizottsági tag. A *Rendőrtisztí Athletikai Club*, a „*Dalkoszorú*” dalegyesület, a III. ker. Egyesült Polgári Társaskör, a III. ker. Torna és Vívó Egylet elnöke, a III. ker. Róm. Kath. Egyház-köztségnek pedig díszelnöke. *Kitüntetései: II.*

oszt. Magyar érdemkereszt, Ferenc József-rend lovagkeresztje, II. oszt. polgári hadi érdemkereszt, koronás arany érdemkereszt, a vöröskereszt hadiékítményes II. oszt. díszjelvénye, a III. oszt. porosz királyi koronarend, spanyol kath. Izabella-rend e. ker., német becsület érdemérem, jubileumi emlékérem és polgári jubileumi kereszt.

Angeló Pál, fényképész, szül. Bpest, 1894 jan. 31. Tanulmányait külföldön végezte. A háborúban katonai szolgálatot teljesített. 1920. Budapesten nyitotta meg műtermét és rövid idő alatt oly hírnévre tett szert, hogy külföldön több helyen műtermet nyitott. Fényképeivel a Párisban, New-Yorkban és Londonban rendezett szakkiállításokon nagy sikereket ért el és számos kitüntetést nyert. A *modern fotográfia esztétikája* címen előadássorozatot tartott a M. A. O. Sz.-ben.

Angyal Dávid, egyet. ny. r. tanár, szül. Kunszentmárton, 1857 nov. 30. Középiskoláinak elvégzése után a bpesti tud. egyetemen bölcsészdetektorrá avatták. Tanári oklevélnek megszerzése után a bpesti V. ker. áll. főreáliskolában, majd a VII. ker. áll. főgimnáziumban tanított. 1896. a tud. egyetemen magántanárrá képesítették és 1909. ny. r. tanárrá nevezték ki. A magyar történelmi és irodalomtörténeti kutatások egyik legkiválóbb művelője. Angolból és franciából több tanulmányt fordított le. Önálló munkái: *Berzsenyi Dániel*, *Késmárki Thököly Imre*, *Magyarország története II. Mátyástól III. Ferdinánd haláláig*, *Erdély politikai érintkezése Angliával*, *Adalékok II. Rákóczi Ferenc bujdosása történetéhez*, *Gróf Széchenyi István történeti eszméi*, *Széchenyi István naplói*, *Deák Ferenc és a katonai kérdés* (németül és franciául is), *Mohács*, *Gr. Tisza István emlékezete* stb., stb. Több magyar költő munkáját sajtó alá rendezte. A *M. Tud. Akadémia* r. tagja és a *Kisfaludy Társaság* tagja. 1929. nyugalmába vonult és a Tört. Társulat felterjesztésére a pécsi Történeti Intézet igazgatójává nevezték ki.

Angyal Kálmán, budapest-tabáni apátplébános, szül. Komárom, 1862 máj. 22. Iskolai tanulmányait Komáromban, Nagyszombatban és Esztergomban végezte. A teológiát Esztergomban. 1885. pappá szenteltetése után Dorogon, majd 24 évig a Budapest-Terézvárosi plébánián, mint segédlelkész működött. 1906. kanonjogi doktorátust szerzett. 1917. Budapest-Tabáni plébánossá választották. Nevéhez fűződik a Tabáni Egyházközség megszervezése, a tabáni barokk-stílusú templom restaurálása és Szt. Gellért kultuszának kezdeményezése. Egyházi irodalmi munkásságot fejt ki.

Angyal László, zeneszerző, hegedűművész, szül. Budapesten, 1900 márc. 5. A budapesti Zeneakadémia elvégzése után, Berlinben folytatta tanulmányait. Mint hegedűművész a Vigadóban lépett fel először. 1925—27.

a párizsi Femina Színház első karnagya lett. Jelesebb munkái: *Mariage d'Hamlet* (Jean Sarment), *Menschen* (Hasenclever) kísérőzene, *Miroir Juif* címen Strawinskyval. Labinskyval és Forterrel együtt nagyobb revükompozíciókat írt.

Angyal László, államr. detektívfelelős, a gyilkossági és rablási főcsoport vezetője, szül. Győrzámoly, 1876 jún. 16. Iskolai tanulmányait Bpsten végezte. Rendőri működését 1901. kezdte meg és 1908. kapta meg a főfelügyelői rangot. Egy évvel később átvette a csoportját, amelynek még ma is az élén áll. A mint polgári ruhás rendőr kezdte meg rendőri karrierjét, de kortársai közül csakhamar kiválva, magára vonta felletesei figyelmét, akik módot nyújtottak lehetőségének érvényesülésére

Angyal Pál (sikabonyi), egyet. ny. r. tanár, szül. Pécs, 1873 júl. 12. Középiskoláit és a jogi főiskolát szülővárosában végezte, jog- és államtud. oklevelet a budapesti egyetemen nyert. Tanulmányainak befejezése után mint közigazgatási gyakornok Baranya vármegyében működött. 1897. a pécsi felsőkereszk. iskola tanára volt, majd 1898. a jogliceumban a büntetőjog és jogbölcsélet tanárává nevezték ki. Pécsi működése alatt a *Büntetőjog és Jogbölcsélet* című tankönyvet írta meg és több monográfiát. Európa nagyobb államaiban hosszabb időt töltött, majd hazatérése után az igazságügyminiszter megbízásából a büntetőtörvénykönyv több tervezetét készítette el. A *Magy. Tud. Akadémia* és a *Szent István-Akadémia* tagjai sorába választotta. 1912. a bpesti tud. egyetemen a büntetőjog és jogbölcsélet ny. r. tanárává nevezték ki. Két ízben a jogi-kar dékánja volt. 1920 óta szociológiai kutatásokkal foglalkozik. Számos jogtudományi könyvnek a szerzője. Nevezetesebbek: *Szociológia*, *Személyi bűnpártolás* és *Magyar büntetőeljárások tankönyve*. Különbféle jogi szaklapokban számos tanulmánya jelent meg. A *Magyar Jogi Szemle* főszerkesztője. Előbb királyi, majd 1916. udvari tanácsosi címmel tüntették ki. Legnagyobb munkája a 25 kötetre tervezett *A magyar büntetőjog kézikönyve* c. műve, melyből eddig 5 kötet jelent meg.

Angyán Béla (vörösbereányi), igazságügyi államtitkár, szül. Budapest, 1885 márc. 10. Középiskolai tanulmányait Bpsten végezte, a jogi és államtudományi szakot Berlinben és Bpsten hallgatta, majd jogtudori oklevelet szerzett. Ügyvédjelölti gyakorlatát Polónyi Géza irodájában folytatta, amelynek befejezése után ügyvédi vizsgát tett és Bpsten nyitotta meg ügyvédi irodáját. Politikai pályafutása Bécsben kezdődött, amikor a kommun idején Bethlen István gróf oldalán vett részt az első nemzeti szervezkedésben. 1922. a miniszterelnökségi sajtóosztály főnökévé nevezték ki. Ebben a minőségében számtalan alkalommal kísérte el a kormányelnököt külföldi útjaira és így Á. volt az, aki az emlé-

kezetes genfi orvttadás alkalmával Just Ivánt lefogta és így Bethlen gróf további inzultálását megakadályozta. Az országyűlésen a békési választókerület követe. Sajtófőnöki állásából az igazságügyminisztérium politikai államtitkári székébe emelkedett és azóta több törvényjavaslat előkészítésében vett részt.

Ángyán János (vörösberényi), orvos, egy. ny. r. tanár, szül. Budapest, 1886 ápr. 9. Budapesten végezte egyetemi tanulmányait, melynek befejezése után előbb Petrik tanár kórbonctani intézetében, később Jendrassik tanár belklinikáján működött. 1919. a bpesti egyetemen magántanárrá képesítették. 1923. az Erzsébet Tud. Egyetem belorvosi tanszékére nyilv. rend. tanárrá nevezték ki. A belorvostan különböző ágai, különösen a szívpatológia körébe vágó tanulmányai és értekezései különböző szakfolyóiratokban jelentek meg. A Jendrassik professzor által szerkesztett *Belorvostan és Belorvostani diagnostika* c. művek megírásában A. is közreműködött.

Anka János, író, hírlapíró, szül. Székelyudvarhely, 1883 máj. 5. Középiskolai tanulmányainak befejezése után a kolozsvári egyetemen hallgatott jogot. Pályafutását mint pénzügyminisztériumi tisztviselő kezdte el. Minisztériumi szolgálatával egyidejűleg az *Alkotmány* szerkesztőségében is dolgozott. Később az *Élet* c. szépirodalmi lap, majd utóbb a *Nép* c. politikai napilap felelős szerkesztője volt. Önállóan megjelent művei: *Tengerszemek* (költemények), *A hegyek álma* (regény), *Csaba királyfi* (regény).

Antal Endre, ügvvéd, hírlapíró, szül. Debrecenben, 1881 okt. 9. Középiskoláinak és egyet. tanulmányainak elvégzése után, Újpesten ügyvédi irodát nyitott. A háborúban az I. és II. oszt. vítétségi érmet és a Károly csapatkeresztet kapta meg. Az *Újpesti Nemzeti Demokrata Párt* társelnöke, az újpesti izr. hitközség előljárója, az Izr. *Közművelődési Egyesület* társelnöke, a *Teleia Egyesület* elnöke, a *Pestvidéki Ügyvédi Kamara* választmányi tagja, az *Újpesti Kereskedők Társulatának* ügyésze. Főmunkatársa és vezércikkírója az *Újpesti Naplónak*. Vm. tb. főügyész, városi képv. testületi tag. Az *Újpesti Demokrata Párt* megszervezése körül nagy érdemeket szerzett.

Antal Géza (felsőgelléri) ref. püspök, felsőházi tag, szül. Tata, 1866 márc. 17. Középiskolai és egyet. tanulmányainak befejezése, valamint teológiai doktorátusának elnyerése után a pápai főgimnázium tanáráként kezdte meg működését. Később teológiai tanár lett. 1910. a pápai kerület munkapárti programmal országgyűlési képviselőjévé választotta. Több ízben európai és amerikai tanulmányutat tett. Tapasztalatairól számos beszédben, tanulmányban és könyvben számolt be. A vallásfilozófia terén értékes munkásságot fejtett ki. Legismertebb önálló művei: *Az ame-*

rikai magyarság jövője nemzeti szempontból. A felsőházban Veszprém vmegyét képviseli.

Antal János, m. kir. udvari tanácsos, kórházi főorvos, egyetemi m. tanár, szül. Győr, 1869 júl. 13. Budapesten orvosi oklevelet szerzett 1893-ban. 1898. az Irgalmas kórház fogászati osztályának főorvosa lett. 1903. egyet. m. tanárrá képesítették. A méregtan és a fogászat tárgyköréből számos orvosi munkát írt. Több méregnek (így a ciankálinak, a gyufaméregnek és sok alkaloid méregnek) megtalálta az ellenszerét. *Útmutató a foghúzásban* címen 1902. megírta az első eredeti fogászati tankönyvet. A *Magyar Fogorvosok Egyesületének* megalapítója és volt elnöke. A székesfővárosi törv.-hat. bizottságnak volt tagja.

Antal József, r.-t. igazg., szül. Kicző (Bars m.), 1888 szept. 16. Középiskoláit Budapesten, jogi tanulmányait Budapesten és Bécsben végezte. 1911. az újságírói pályára lépett és 1912. a *Hétfői Friss Hírek* c. lap tulajdonosa és szerkesztője lett. Egy ideig a bécsi *Österreichische Verkehrszeitung* c. lapot szerkesztette, majd Bécsben *Műsorújság* címen új lapot indított meg. 1928 óta önálló filmkereskedelmi vállalata van. Az *Orsz. Magyar Mozgóképvizsgáló Bizottság* tagja, a *Filmkölszönzők Egyesületének* alelnöke.

Antalfy Mihály, kúriai bíró, szül. Devcsér, 1877 szept. 25. Középiskoláit Pápán és Győrött, egyetemi tanulmányait pedig Budapesten végezte, ahol 1900. jogi és államtudományi doktorátust szerzett. 1901. lépett bírói szolgálatba. 1903. a pécsi kir. ftélőtábla tanácsjegyzője lett, majd a pécsi törvénytábla-hoz osztották be szolgálatálatra. 1906. a baranyaszentlőrinci járásbírószághoz albiróvá nevezték ki. A háború alatt a tűzvonalon teljesített szolgálatot és érdemeiért megkapta a Károly-csapatkeresztet. 1918. a bpesti kir. törvénytábla-hoz helyezték át mint bírót, majd 1921. a magy. kir. munkásbiztosítási bírósághoz osztották be szolgálatálatra. 1922 óta kúriai bíró. Nagy jogi tudását és képességeit szakirodalmi téren is értékesíti. A *Magyar Jogi Szemle Polgári Törvénykezési Jogtárának* szerkesztője. Önálló műve: a *Polgári Perrendtartás* c. kétkötetes munka.

Antalfy-Zsiros Dezső, orgonaműv., szül. Nagybecskerek, 1885. Zeneművészeti tanulmányainak elvégzése után alig pár esztendő múlva a legkedveltebb magyar orgonaművészek sorába emelkedett, majd a Zeneművészeti Főiskola tanárává nevezték ki. Elismert zeneszerző, számos művét játszásk külföldön is. *Orgonaiskola* címen hatalmas kétkötetes munkája jelent meg.

Antolik Arnold, v. polgármester, r.-t. igazgató, szül. Arad, 1885 okt. 18. Középiskoláit Pozsonyban, egyet. tanulmányait Bpsten és Kolozsvárott végezte. 1908. Kolozsvárott jogtudományi doktorátust szerzett. Eleinte vidéki és fővárosi ügyvédi iro-

dákban dolgozott. A háború kitörésekor, mint Almássy László akkori orszgy. képviselő kormánybiztos titkára, tevékeny részt vett a losonci 2000 ágyas katonai megfigyelőállomás felállításában és megszervezésében. Itteni érdemeinek elismerésül a vöröskereszt II. o. hadiékítményes díszjelvényével tüntették ki. 1915. Szentendre főjegyzőjévé, majd 1916. egyhangúlag a város polgármesterévé választották. Polgármesteriségéhez fűződik a szentendrei városháza felépítése, a villanyvilágítás megvalósítása, az izbégi áll. elemi iskola felépítése, a Dunapart rendezése, a Pestvármegyei Kőbánya és Útépítő R.-T. létesítése kapcsán a dömös-kapui kőbánya feltárása, stb. Hadik minisztersége alatt meghívást kapott a bpesti környék közellátásának megszervezési munkálataihoz. Számos egyesületnél tölt be tisztséget. Vármegyei törv.-hat. biz. tag és egyik első virilistája a város képviselőtestületének.

Antóny Béla, polgármester, szül. Belényes, 1880 febr. 6. Középiskoláit és jogi tanulmányait Bpsten végezte. Tanulmányainak befejezése után Szentendrén nyitott ügyvédi irodát, ahol 1913. a város polgármesterévé választották s onnan 1915. került Esztergom város polgármesteri székébe, ahol jelenleg is működik. A háborús idők alatt megszervezte a város közéletét és a hadbavonultak családjainak ellátását. A forradalmak alatt tapintatos magatartásával megakadályozta a kitörni készülő atrocitásokat. A forradalmakat követő gazdasági válság idején ügyes pénzügyi politikája következtében a város kifizette békebeli adósságait és új beruházásokat eszközölhetett. 1923. megalapította az *Esztergomi Közülemi r.-t.-ot*, amelynek jelenleg alelnöke. Működése alatt a részvénytársaság a Dunántúl egyik legnagyobb közüzemévé fejlődött. Nevéhez fűződik a városi vízvezeték és csatornázás, négy új iskola, számos középület és egész új városrészek létesítése. Városrendezési és parkosítási tevékenysége következtében Esztergom ma idegenforgalmi központ. Szakcikkei különböző folyóiratokban és lapokban jelennek meg. A *Magyar Társadalomtudományi Társaságnak*, a *Természettudományi és Földrajzi Társaságnak* tagja, a Petőfi-Társaság pártoló tagja, a Győri Kereskedelmi és Iparkamara levelezőtagja, a X. Cserkészkerület társelnöke.

Ányos László, dalköltő, szül. Bpest, 1881 jan. 17. Középiskoláinak elvégzése után egész Európát beutazta, majd újságíró lett. Egy verseskötetét a *Petőfi Társaság* 1921. a Vigyázó-díjjal tüntette ki. A magyar népdalköltészetnek egyik legismertebb művelője, sok száz országos hírességű dal szerzője. *Tangókirálynő* c. operettjét Bécsben és Berlinben adták.

Apor Gábor báró (al-torjai), köv. tan., szül. Sepsikőröspatakon, 1889 nov. 7-én. Közép-

iskolai tanulmányait Kalksburgban és Kalo-csán, a Konzulakadémiát pedig Bécsben végezte. A háború alatt, mint tartalékos főhadnagy szolgált és a Signum Laudis, a nagy ezüst vítezési érem, a Károly-kereszt, Török félhold, Polonia restituta középkeresztjének adományozásában részesült. 1918. attasséja lett a berlini cs. és kir. nagykövetségnek. A forradalom után a magyar külügyminisztériumba osztották be. 1921. a varsói, 1925. a párizsi, 1927-től pedig a magy. kir. külügyminisztérium követségi tanácsosa.

Apponyi Albert (gróf, nagyapponyi), szül. Bécs, 1846 máj. 29. Eleinte magánúton tanult, majd a jezsuiták kalksburgi intézetének növendéke lett. Jogi tanulmányait Bpsten és Bécsben végezte. 1868. külföldi tanulmányutat tett és résztvett a szuezi csatorna megnyitásán. Aktív politikával 1872. kezdett foglalkozni, amikor a szentendrei kerület képviselője lett. Az 1875. évi választásokon nem jutott mandátumhoz, de 1877. mint a bogrói kerület képviselője ismét a Ház tagja lett. A gyámügyi törvényjavaslatához hozzászólva, első parlamenti fellépésénél nagy szónoki készségének adta tanujelét. Az egyesült ellenzék megalakulásakor a párthoz csatlakozott és amikor az a Nemzeti Párt nevet vette fel, már az elsők között szerepelt. A felszólalása következtében került a polgári házasság kérdése a parlament elé, amelyet azonban később reformjavaslat formájában nem szavaztak meg. 1897. hozzájárult az Ausztriával való viszonyunk ideiglenes rendezéséhez, hangsúlyozva azonban a későbbi végleges és már önálló berendezkedés jogát. 1898. Bánffy bárónak A. támogatása miatt távoznia kellett. 1899. pártjával együtt a szabadelvű pártba lépett. 1901. a népszerűségnek már olyan fokán állott, hogy az országgyűlés elnökévé választották. Khuen-Héderváry gróf miniszterelnöksége alatt nagy erővel küzdött az obstrukció ellen, majd amikor a Khuen-kormány másodsor is lemondott, a 9-es bizottságban A. tervezte alapján tárgyalták a katonai kérdéseket. A Tisza István-kormány megalakulásakor a szabadelvű párt tagja maradt, bár az új kormány álláspontja a katonai kérdésekben nem egyezett felfogásával. 1904., amikor a párhuzamos képviselőüléseket megszavazták, hűveivel együtt kilépett a szabadelvű pártból és ismét megalakította a nemzeti pártot. 1904. pártjával együtt a függetlenségi és 48-as párt tagja lett és helyet foglalt az ellenzék vezérő-bizottságában. Ez időben már a legkiválóbb vezére és irányítója volt a nemzeti ellenállásnak, amiért számos város és község díszpolgárává választották. A szövetség ellenzék felirati javaslata 1905. A. szövegében vezére és irányítója volt a válság elsimítása után a Wekerle-kormány kultuszminiszterévé nevezték ki. Ebben a minőségben számos nevezetes reformot ho-

zott létre. A kulturális élet súlypontját vidéki kultúrházak létesítésével igyekezett egyenletesen elosztani az ország területén. Megszavaztatta a népoktatás ingyenességéről, a néptanítók fizetésrendezéséről és az elemi iskolák jogviszonyáról szóló törvényt. Miután befejezte az új kongrua-törvényt és számos reformjavaslatot készített elő, 1910. megvált tarczájától. A függetlenség és 48-as pártnak kettészakadása után Kossuth Ferenc pártjához csatlakozott és a pártnak 1914. elnöke lett. A háború kitörésekor résztvett a pártközi béke előkészítésében, amely azonban 1916. felborult. Mint a külügyek és hadügyek ellenőrzésére Bécsbe küldött parlamenti bizottság tagja, két társával együtt megjelent báró Burián Ottó külügyminiszternél, de a rideg fogadtatás után lemondott megbízatásáról. 1917—1918. ismét kultuszminiszter volt. Az összeomlás után visszavonult a politikai élettől és birtokain tartózkodott. A tanácsköztársaság bukása után résztvett a Clark-féle tárgyalásokon, majd ismét felhagyott a politika aktuális kérdéseivel és 1919. elvállalta a békedelegáció elnöki tisztét. A neuilly-i béketárgyalások alatt A. három nyelven tartott hatalmas szónoklatában reflektált a békefeltételek igazságtalanságaira és amikor a legfelsőbb tanács nem volt hajlandó a feltételeken változtatni, leköszönt tisztéről. Az első nemzetgyűlési választások alatt régi kerülete ismét mandátumhoz jutatta. Közéleti működésének 50 éves jubileumát és 75. születésnapját országos ünnepek keretében ülték meg. Ez alkalommal Károly király az aranygyapjas renddel tüntette ki. Mint a magyar kormány képviselője, résztvett a népszövetséget előkészítő nemzetközi bizottság munkájában és a bizottság egyik alelnöke lett. Néhai Károly király második visszatérési kísérlete után élesen szembehelyezkedett a Bethlen-kormánnyal. A választójogi javaslat tárgyalásakor az ellenzék A. előterjesztésében tiltakozott a választójogi javaslat rendeleti úton való életbeléptetése ellen. A második nemzetgyűlésen ismét a Jászberényi kerület képviselője és a nemzetgyűlés korelnöke volt. A legitimista politikának megfontolt, kimagasló vezéralakja. 1925. a nemzetek szövetsége ülésén, mint Magyarország képviselője, nagyhatású szónoklatokat tartott. 1926. 80-ik születésnapján, bár a törvényhozás ünnepelését elhárította magától, az egész ország meleg ünnepségekben fejezte ki háláját a magyar politika old great man-jével szemben. Ez alkalommal a hivatalos Amerika táviratilag üdvözölte. Az új országgyűlésen Jászberény mandátumával foglal helyet. A népszövetség ülésén hatalmas szónoklatokban védi a magyar igazság érdekeit. Amerikában több egyetem meghívására előadásokat tartott Középeurópa problémájáról és a magyar kérdésekről, 1927. pedig Hollandiában, majd Német- és Olaszországban

tartott felolvasásokat. Összegyűjtött beszédei két kötetben jelentek meg. Nevezetesebb munkái: *Az esztétika és politika, Művész és államférfi* (a Kisfaludy Társaságban elmondott székfoglaló), *The juridical nature of the relations between Austria and Hungary, Emlékiratai*. Elnöke volt a Szent István-Társulatnak. Tagja a Kisfaludy Társaságnak, igazgatótagja a M. Tud. Akadémiának, elnöke a *Poliklinikai Egyesületnek*, a Budapesti egyetem jogi és orvosi fakultásának tiszteletbeli doktora. Ismert zenebarát, a filharmonikus hangversenyek fejlesztésében tevékeny részt vesz. Kiváló munkásságot fejt ki a társadalmi és jóléti intézmények keretében. A napi politika aktuális kérdéseiben ritkán vesz részt és hangját inkább nagy elvi kérdéseknél és alkotmányjogi javaslatoknál hallatja. Bár mint képviselő az ellenzék tagjai között foglal helyet, felszólalásaiban a leg-higgadtabb és a legtárgyilagosabban gyakorol bírálatot. Szónoki képessége az egész világon közismert. Beszédeinek hatását nem csak hangjának hajlékony dinamikai képességeivel és a szónoklat külső felületének művészi ötvözött ornamentikájával éri el, hanem emellett mondanivalóinak szigorú vonalvezetésével, kristálytisztán csoportosított érveinek kérlelhetetlen logikájával győzi meg hallgatóit. A népszövetség ülésein és más nemzetközi fórumokon a magyarság érdekében elmondott beszédeivel lassanként megtisztította a Magyarország ellen irányuló hangulatot és ezért örök időkre beírta nevét a magyar történelem lapjaira.

Apponyi Antal (gróf), volt nemzetgyűlési képviselő, szül. Marchegg (Alsó-Ausztria), 1883. Középiskoláit Bpsten, jogi tanulmányait Innsbruckban, Bécsben és Münchenben végezte. Tanulmányai befejezése után bankpályára lépett és a berlini Dresdner-Bank, majd a londoni City-bank kötelékében működött. Hazatérve birtokaira vonult vissza és gazdálkodással foglalkozott. Az 1922. évi nemzetgyűlésre a bonyhádi kerület pártonkívüli programmal küldte be.

Apponyi Antal Lajos (gróf, nagyapponyi), volt főrendiházi tag, szül. Bécs, 1877 ápr. 23. Középiskoláinak befejezése után Bpsten jogi tanulmányokat folytatott, majd, mint gyakornok, 1899. a Bosznia-Hercegovinai Orsz. Kormányánál teljesített szolgálatot. Mint a magyar földművelésügyi miniszter segédszaktudósiója, 1901. Berlinben és 1904—1914-ig mint a kereskedelemügyi miniszter szaktudósiója Brüsszelben működött. Hazatérve, 1914. öröklött jogon a főrendiház tagja lett. 1912—1918. tagja volt a nyittravármegyei közigazgatási bizottságnak. Az *Országos Idegenforgalmi Tanács* végrehajtóbizottságának tagja, a *Hamburg-Amerika Linie* hajózási vállalat magyarországi vezérképviselője.

Apponyi Géza (gróf, nagyapponyi), volt főrendiházi tag, szül. Bécs, 1853 febr. 16. Középiskoláinak és jogi tanulmányainak

befejezése után átvette pálfi uradalmát. 1881. kamarási méltóságot kapott. 1906. Tolnamegye főispánja lett és 1909. a király valóságos belső titkos tanácsosi méltósággal tüntette ki. A magyar országyűlés főrendiházának örökös jogon tagja volt.

Apponyi György (gróf, nagyapponyi), földbirtokos, szül. Eberhard, 1898 jún. 30. Középiskoláit Bpsten, a gazdasági akadémiát Magyaróvárott végezte. A háború alatt mint hadnagy harctéri szolgálatot teljesített és számos kitüntetésben részesült. A leszerelés után családi birtokán gazdálkodott. Hevesmegye törv.-hat. bizottságának és a *Magyar Gazd. Egyesület* igazg. választmányának, valamint számos gazdasági és kulturális egyesületnek vezető tagja.

Apponyi Henrik (gróf, nagyapponyi), volt főrendiházi tag, szül. Bécs, 1885. Középiskolai és jogi tanulmányait Budapesten végezte, majd államtudományi vizsgát tett. A főrendiháznak örökös családi jogon tagja volt. 1910. a király cs. és kir. kamarássá nevezte ki.

Apponyi Rezső (gróf, nagyapponyi), ny. főispán, szül. Hőgyész, 1882 márc. 12. Középiskoláit Pozsonyban és Veszprémben, egyetemi tanulmányait pedig Budapesten és Kolozsvárott végezte, ahol jogtudományi doktorátust szerzett. 1906. a király személye körüli minisztérium szolgálatába lépett, ahol a háború kitöréséig teljesített szolgálatot. A háború alatt két évig harctéren szolgált és több ízben kitüntette magát. Később a stockholmi követségre került, ahol a katonai atassé mellett tevékenykedett. A Wekerle-kormány szekszárdi főispánná nevezte ki. Ebben a minőségben az összeomlásig működött. Ezidőszertol tolnamegyei birtokát kezeli.

Arányi Adolf, gyáriparos, szül. Szatmár, 1869 szept. 15. Tanulmányainak befejezése után a rézműves ipart tanulta. 1898. Újpesten megalapította a ma is működő gyárat. Már kezdetben résztvett az iparosság mozgalmaiban és ezért ipartestületi előljáróvá választották. Részt vett majdnem minden jótékonycélú intézmény alapításában. Megépítette az *Aggokházát*, mely nagyrészt az ő áldozatkészségének köszönheti létét. Közismert jótékonyágáért közmegebecsülést szerzett nevének. A város valamennyi jótékonycélú és kulturális egyesületnél adományaival szerepelt. Erdemeinek elismerésül a *Jószív-Gyermekbarát Egyesület* és az *Izr. Szentegylet* elnökévé, az izr. hitközség kultusz-előljárójává választotta. Az *Újpesti Demokrata Párt* igazgatósági tagja.

Arányi Dezső, operaénekes, szül. Szatmárnémeti, 1870. Bpsten Bellovics Imrénél tanult, majd Brünnben, Berlinben és Milanóban működött. 1904. a bpesti *M. Kir. Operaház* tagja lett és mint lírai tenor aratott sikereket.

Arányi Ignác, egyes. alelnök, szül. Szatmár, 1868 dec. 16. A vasszakma elsajátítása

után kereskedelmi pályára lépett. Esztendő-kön át elnöke volt a *Keresk. Alkalmazottak Orsz. Egyesületének*. Jelenleg alelnöke a *Magyarországi Kereskedelmi Utazók Egyesületének*. Hosszú ideig volt fővárosi bizottsági tag. 1916. érdemdús közéleti tevékenységének elismerésül királyi tanácsossá nevezték ki.

Arányi Lipót, hírlapíró, szül. Miskolc, 1855 szept. 20. Szülővárosában a *Miskolc* c. lap szerkesztői teendőit látta el, majd a *Borsod-Miskolci Közlöny* c. hetilapot szerkesztette és több fővárosi lapnak munkatársa volt. Cikkei főként az *Ujság* hasábjain jelennek meg, melynek hosszú ideje munkatársa.

Arató István, isk.-igazg., szül. Szeged, 1886 aug. 20. Középiskoláit Mezőtúron, az egyetemet Bpsten végezte. Tanulmányainak elvégzése után mint helyettes tanár Szegeden működött. 1910. a községi *Gyurán Ferenc* ág. h. ev. intézet tanára, majd rövidesen igazgatója lett. A város közéletében tevékeny részt vesz. A *Vas megyei Népművelődési Bizottság* tagja.

Argay Béla, államr. főfelügyelő, a IX. ker. osztályparancsnoka, szül. Budapest. Középiskoláit Budapesten végezte és a budapesti tud. egyetem bölcsészeti karának hallgatója volt. A háborút, mint hadnagy küzdötte végig. Megkapta a II. o. ezüst vitézségi érmet, a Károly-csapatkeresztet, a sebesülési érmet három sávval, a Souverain Máltai lovagrend keresztjét. A leszerelés után az államrendőrség kötelékébe lépett és mint rendőrfelügyelő a VII. ker. kapitányságon kezdte meg működését. Azután a IV. kerülethez volt beosztva, majd a VI. ker. kapitányság helyettes vezetésével bízták meg. 1928 óta a IX. ker. osztályparancsnoka. 1929. a belügyminiszter elismeréssel tüntette ki.

Arkauer Mihály, r.-t. igazgató, szül. Bpsten, 1880 febr. 29. Iskolai tanulmányait Pozsonyban végezte. Mint tisztviselő a Pinkafői Tkptárnál kezdte működését, majd a Szombathelyi Takarékpénztár Részvénytársaság Községi fiókjának igazgatója lett. A világháború alatt, mint főhadnagy harctéri szolgálatot teljesített és magatartásáért 2 Signum Laudis-szal és az arany érdemkeresztrel tüntették ki. A leszerelés után ismét elfoglalta állását és azóta ott fejt ki értékes tevékenységet.

Arnold Alfréd, bányaigazg., szül. Schloss Giesenstein (Szászország), 1891 febr. 2. Kielben és Flensburgban végezte a tengerészeti iskolát, Mannheimban a felsőkereskedelmi és Heidelbergben az egyetemet. Tanulmányainak befejeztével a német haditengerészet kötelékébe lépett. A háborút is, mint tengerész küzdötte végig. Tengerallatjárókn szolgált és számos ütközetben vett részt. Kitüntetései az I. és II. o. vaskereszt, a tengerallatjáró hadiérem és a szász Albert-rend lovagkeresztje a kardokkal. A háború után

a *Th. Goldschmied A.-G.* esseni kohóművekhez került mint tisztviselő. Később a *Böhmische Kohlenindustrie A.-G.* vezértilkára lett. 1923. került az akkor alakult *Ajkai Kőszénbánya r.-t.* élére, mint annak vezérigazgatója.

Artinger Imre, bankigazgató, szül. Bácsalmás, 1893 febr. 20. Középiskolai tanulmányainak befejezése után Bpsten jogot hallgatott. 1920. doktorrá avatták. A bpesti Keleti Keresk. Akadémián végbizonyítványt nyert és a bpesti tud. egyetem bölcsészeti karán négy félévet hallgatott. A Magy. Jelzálog-Hitelintézet kötelékébe lépett és igazgatói rangot ért el. A háborúban mint tart főhadnagy teljesített szolgálatot. A *Képzőművészek Új Társaságának* elnöki tanácstagja, a *Magyar Irók Egyesületének* vál. tagja. Közgazdasági és politikai lapokban cikkei jelennek meg.

Arva József, szfv. kertészeti felügyelő, szül. Budapest, 1874. Középiskoláit Bpsten végezte, majd a rákospalotai kertészképző iskola növendéke lett. Tanulmányainak befejezése után gróf Károlyi Tibor arad-mátsai birtokának kertészeti telepét vezette. 1896. a milleneumi kiállítás kertészeti anyagát rendezte. Ebben az időben indult meg a főváros nagyobbarányú kertészeti rendezése, melynek keretében Á. maradandó értékű szolgálatot teljesített. A Kerepesi Temető kertészetében, mint felügyelő működik.

Ary Pál, ny. h. államtitkár, szül. Budapest, 1869 nov. 22. Középiskoláit és egyet. tanulmányait Bpsten végezte, ahol államtudományi doktorátust nyert. Tanulmányainak befejezése után a kereskedelemügyi minisztérium kötelékébe lépett. 1927. mint h. államtitkár nyugalomba vonult. Fiatalabb korában számos tanulmányutat tett Európa nagyobb államaiban, ahol több kongresszuson képviselte Magyarországot. Értékes szolgálatainak elismerésül a III. o. vaskoronarenddel, a II. o. orosz Szent Stanisláv-renddel, a bolgár polgári érdemrenddel, a román csillag-renddel, a kínai sárkány-rend középkeresztjével, az olasz Mórítz- és Lázár-rend tiszti keresztjével és a tuniszi Nisan-Iftikár-rend nagy tisztikeresztjével tüntették ki.

Asbóth Emil (nemeskéri), min. tan., műegyetemi ny. r. tanár, szül. Újarad, 1854 máj. 22. Középiskoláit Nagyszébenben, egyetemi tanulmányait Zürichben végezte. Évekig működött a rigai és zürichi műegyetemen, mint magántanár, majd egy oxfordi gépgyár vezetőmérnöke volt. 1883. a bpesti műegyetem r. tanára lett. Jelentős szakirodalmi működést fejtett ki. Gazdaságpolitikai értekezései a hazai és külföldi szaklapokban jelentek meg. Értékes működésének elismerésül 1894. miniszteri tanácsosi címmel tüntették ki.

Aschner Dávid, r.-t. igazgató, szül. Asakürt, 1877 nov. 5. Középiskolai tanulmányait Nyitrán végezte, majd a kereskedelmi pályára

lépett. 1901. került az Egyesült Izzó szolgálatába, ahol hozzáértő és kiváló munkásságának eredményeképpen ma már, mint ügyv. igazgató működik. A *Kldára-üvegyárnak* igazgatója, a *Tokodi üvegyár* igazgatósági tagja, vm. bizottsági tag.

Aschner György, kereskedő, szül. Nyitra, 1887 jún. 9. Tanulmányait Bpsten és Berlinben végezte, majd elektrotechnikai pályára lépett. Gyakorlatát az *Egyesült Izzó és Villamossági r.-t.-nál* szerezte, majd külföldön dolgozott. 1921 óta a *Bodnár és Társa* cég beltagja. Az *Omke* és az elektrotechnikai és rádiószakosztály választmányi tagja.

Aschner Lipót, r.-t. igazgató, szül. Asakürt, 1872 jan. 27. Tanulmányainak befejezése után 1892. az Egyesült Izzó szolgálatába lépett. Kiváló tehetségét csakhamar felismerték és munkássága, szorgalma, valamint használhatósága folytán rövidesen a vállalat igazgatójává nevezték ki. A vezetése alatt az Egyesült Izzó világcéggé fejlődött, amelynek termékeit az egész világon ismerik. 1921. vezérigazgatóvá választották. A nagy szerepet játszik a közgazdasági életben. Az *Egyesült Izzó* és a *Standard Villamossági r.-t.* vezérigazgatója. A *Pesti Magyar Keresk. Bank* felügyelőbizottságának tagja, a *Tokodi Üvegyár,* a *Hydrooxigén r.-t.,* a *Watt A.-G.,* *Wien,* a *Vereinigte Glühlampen A.-G.* (Varsó) igazgatósági tagja, a *Vasművek és Gépgyárak Orsz. Egyesületének* alelnöke, a *Gyosz.* igazgatósági tagja. Mint áldozatkész mecénás, nagy érdemeket szerzett a magyar sportélet fejlesztése terén. Az UTE elnöke, nevéhez fűződik az UTE Stadionjának és az UTE csónakházának létesítése. A Tungram-leventecsoport megszervezése és fejlesztése szintén A. agilitását és áldozatkésztségét dicséri. A közgazdaság terén szerzett érdemeiért keresk. tanácsossá nevezték ki.

Aszódi Zoltán, belgyógyász, egyet. m. tanár, szül. Bpest, 1891 márc. 22. A bpesti egyetemen végzett tanulmányai után az élet- és körvegytani intézet adjunktusa lett. A Rockefeller-alapítvány támogatásával a kultuszminisztérium megbízásából Amerikában tanulmányozta az inzulin használatát és a cukorbetegséget. 1928. képesítették magántanárrá. Magyar és külföldi szaklapokban több értekezése jelent meg az anyagszeréről és más biokémiai kérdésekről.

Asztalos Gyula festőművész, szül. Rákospalota, 1900 febr. 16. Középiskoláinak befejezése után a Képzőművészeti Főiskolán szerzte művészi képesítését, Balló Ede tanár vezetése mellett. Alkotásaival 1923 óta szerepel a Műcsarnok kiállításain. Főként szarképek és arcképek festésével foglalkozik. Ábrázolási módorában régi mesterek festészeti felfogása tükröződik vissza. Számos közéleti kiválóság képmását festette meg. Felűnést keltettek *Olvasó öregember,* *Bartos Rezső képmása* és *Náncsi Farkas Ferenc kép-*

násai c. képei. A *Kupeczky Társaság* alelnöke.

Asztalos Jenő, min. tanácsos, szül. Komárom, 1879 dec. 20. A bpesti egyetem jogi karán tanult, ahol 1903. jogtudorrá avatták. 1904. kezdte igazságügyi pályafutását. 1907. az igazságügyminisztériumba osztották be, 1919—21. a külügyminisztériumban, mint címzetes min. tanácsos működött, majd 1921 óta ismét az igazságügyminisztérium nemzetközi ügyosztályába rendelték be. 1922. valóságos min. tanácsos lett.

Asztalos József, min. osztálytanácsos, szül. Bpest, 1884 márc. 9. Középiskolai tanulmányainak Kolozsvárott való befejezése után az ottani tud. egyetem jogi karának volt hallgatója; oklevelét 1906-ban szerezte. A kolozsvári kir. törvényszéknél teljesített szolgálatot, majd rövid idő múlva a *M. kir. Központi Statisztikai Hivatalhoz* került, ahol jelenleg is működik, mint a *kultúrstatistikai osztály vezetője*. A *Magyar Statisztikai Társaságnak* és több más tud. társulatnak tagja. Szakcikkei Magyarország közoktatási viszonyairól a *Magyar Statisztikai Szemlében* és egyéb folyóiratokban jelentek meg.

Átányi József, koronaügyészhelyettes, a bpesti kir. főügyészségen, szül. Alsószend (Abaúj-Torna m.), 1862 máj. 22. Középiskoláit Sárospatakon, jogi tanulmányait Bpsten végezte, ahol ügyvédi vizsgát tett. Tanulmányainak befejezése után 1888—1891. Zemplén vármegye szolgabírája volt, majd bírói pályára lépett, 1893. megkapta törvényszéki bírói kinevezését. Ugyanabban az évben alügyészi minőségben Szolnokra helyezték át, majd 1897. a budapesti ügyészséghez került. 1898. Zomborban vezetőügyész lett, majd ugyanilyen minőségben több városban működött. 1909. mint főügyészhelyettest Szegedre helyezték át. Rövid budapesti szolgálat után 1914. mint főügyész Debrecenbe osztották be és 1928. mint koronaügyészhelyettest a budapesti kir. főügyészséghez rendelték.

Atlasz Márton, író, szül. Tasnádtó, 1878. febr. 23. A bpesti Keleti Kereskedelmi Akadémia elvégzése után a kereskedelemügyi minisztérium kötelekébe lépett és ennek megbízásából Szalonikiben, Konstantinápolyban, Bayruthban és Kairóban hosszú éveken át eredményesen képviselte a magyar kereskedelem érdekeit. Magyar és német nyelven több közgazdasági tanulmánya jelent meg. Önálló művei: *Die Befreiung, Ein Zukunftsroman, A fergeteg, Mohamedán világ, Titán* és *A fekete világ*.

Auer György, kir. ügyész, egyet. magántanár, szül. 1888. Budapesten. Középiskoláinak elvégzése után Budapesten és több külföldi egyetemen folytatott jogi tanulmányokat és doktori oklevelét szerzett. 1911. lépett igazságügyi szolgálatba. 1917. kinevezték kir. ügyészé, mely állást ma is betölti. E mellett élénk tudományos és szakirodalmi tevé-

kenységet fejt ki. A Magyar Jogászegylet és az Országos Jogászgűlés szakoszt. titkárrá választotta. E minőségében számos előadást tartott, különösen a büntető igazságszolgáltatás reformjáról és az esküdtszéki eljárásról. Munkái napilapokban és a jogi szakajtóban jelentek meg. Nagyobb tanulmányai: *Jog és Forradalom* (Magyar Jogi Szemle, 1923). *A szabad bírói mérlegelésről* (u. o. 1927.). *Büntetőjog, igazságszolgáltatás* (1926.). *A Jogállam és a Jogtudományi Közlöny* állandó cikkírója. Jelentős sikert ért el németnyelvű dolgozataival, melyeket a *Deutsche Juristen Zeitung*, a *Leipziger Zeitschrift*, az *Archiv für Strafrecht* és *Zeitschrift für ges. Strafrechtswissenschaft* c. folyóiratokban tett közzé. Főbb önálló művei: *A magyar bűnvádi eljárási jog tankönyve* (1927.). *A becsület fogalma és védelme a büntetőjogban* (1928.). A külföldi kongresszusokon több alkalommal tartott előadásokat, mint a kiküldött magyar csoport tagja.

Auer Lipót, hegedűművész, szül. Veszprém, 1845. Már fiatal korában világhírű volt. 1865. a szentpétervári konzervatórium tanára lett. 1918. az összeomláskor Észak-Amerikába ment, ahol a philadelphiai *Curtis-Institut* igazgatója lett.

Auer Pál (alsóterényi), ügyvéd, szül. Budapest, 1885 okt. 3. Középiskoláit és egyet. tanulmányait a fővárosban végezte, majd több külföldi tanulmányutat tett. 1911. ügyvédi oklevelét szerzett. Avar Pál név alatt szép irodalmi munkásságot fejtett ki. Versei és műfordításai folyóiratokban és napilapokban jelentek meg. *Idegen költők* címen Benedek Marcell társaságában műfordításokat adott közre. A háborút mint tüzérhadnagy, illetve főhadnagy küzdötte végig. Több kitüntetésben részesült. A háború befejezése után a békeszerződés által létesített határmegállapító bizottságok központjának jogi szakértője volt s különösen a somosujfalui kedvező határkiigazításnál működött közre. A budapesti vámmentes kikötő jogi előmunkálatait A. végezte el. A frankhamisítási ügyben a *Banque de France* jogi képviselője volt. Önálló jogi tanulmányai: *Becsület és becsületsértés, Népek szövetsége, Das Pariser Völkerbundabkommen, The Protection of National Minorities, Plebiscits and the League of Nation Covenant. A vegyes döntőbíróóságok illetékessége*. Nagyszámú tanulmánya jelent meg a hazai és külföldi szaklapokban. A Népszövetség féléves lapjának, a *Journal de Geneve*-nek állandó munkatársa. A Pán-európa-eszmének legrégebbi harcosa. A magyarországi szervezet ügyvezető elnöke és az Unió központi tanácsában a magyar szervezet képviselője. Tagja Budapest székesfőváros törvényhatóságának. A francia becsületrend lovagja.

Auffenberg János, női felsőkeresk. isk. igazgató, szül. Budapest, 1876 szept. 15. Kö-

zépiskoláit és egyetemi tanulmányait a fővárosban végezte. Középiskolai tanári oklevelének megszerzése után mint tanár működött. 1918—1923. a VIII. ker., majd a II. és VI. ker. felsőkereskedelmi iskola igazgatója volt. 1927 óta mint a Jurányi-utcai felsőkereskedelmi iskola igazgatója fejt ki értékes pedagógiai működést. Számos pedagógiai és társadalmi egyesület tagja. Közgazdasági cikkei a szakfolyóiratokban jelentek meg.

Auguszt István, lelkész, szül. Szombathely, 1892 aug. 5. Középiskoláit szülőhelyén, teológiai tanulmányait Pécsen végezte. 1915. pappá szentelték. A háború alatt mint lelkész katonai szolgálatot teljesített. 1925 óta Dunaföldvár lelkésze. A község életében tevékeny részt vesz, a Leventegyeselet lelkésze, a kat. Legényegyesület elnöke, a Mária-kongregáció és szívgárda vezetője.

Augustin Béla, egyet. m. tanár, szül. Boksánbánya, 1877 okt. 29. Középiskoláinak elvégzése után 1899. a bpesti egyetemen gyógyszerészi, 1904. a berni egyetemen bölcsészeti doktori oklevelet nyert. 1903—1913. tanársegéd a Budapesti Egyetemi Növényzeti Intézetnél. 1905 óta a növénytan és a gyógyszerismeret tanára a bpesti gyógyszeresgyakornoki tanfolyamon. A bpesti egyetem közgazdasági karán a gyógynövények természetrajzának m. tanára, ezenkívül vezetője a Magy. Kir. Gyógynövénykísérleti Állomásnak. Tudományos irodalmi munkássága keretében a gyógynövények ismertetésére vonatkozó vizsgálatokról számos értekezést és könyvet írt.

Avarffy Elek, főorvos, szül. Arad, 1880 nov. 6. Középiskoláit elvégzése után a bpesti tudományegyetemet hallgatta, ahol 1904. orvosi oklevelet nyert. Ezután egy ideig külföldön folytatott tanulmányokat, majd a Bársony-klinikán dolgozott mint I. tanársegéd. A háború alatt mint ezredorvos hadikórházakban teljesített szolgálatot. 1918. Stefánia kir. hercegnő oroszvári Vöröskereszt-kórházának parancsnoka volt, majd éveken át a főhercegnő udvari orvosa. Hadi szolgálataiért Signum Laudist és több vöröskereszt kitüntetést kapott. A forradalom kitörése után tevékeny részt vett az ellenforradalomban és a Fehér Ház megalapításában. Ugyancsak részt vett a keresztény magyar orvosok megszervezésében és a *Magyar Orvosok Nemzeti Egyesületének* megalapításában. Az egyesü-

letnek megalapítása óta igazgatója. 1919. a népjóléti minisztériumba osztálytanácsossá nevezték ki. 1920. a keresztény nemzeti egyesülés pártjának programjával a Józsefvárosban nemzetgyűlési képviselővé választották. 1920—23. tagja volt a főváros törv.-hat. bizottságának és egy ideig mint a gyermekvédelem országos kormánybiztosa is működött. Politikai szereplésén kívül élénk publicisztikai és tudományos működést fejt ki a Nemzeti Ujság hasábjain és orvosi folyóiratokban. 1929. József kir. herceg a Fehér Ház fővédnöke emlékgyűrűvel és díszoklevéllel tüntette ki. Jelenleg a M. A. V. főorvoshelyettese és a Társadalombiztosító osztályvezető orvosa.

Ávédik Félix, törvényszéki bíró, szül. Erzsébetvárosban (K. Küküllő), 1888 január 15. Középiskoláit után elvégezte a budapesti tud. egyetemet, hol 1910. jogtudori oklevelet szerzett. Már egyetemi évei alatt Szabla—Frischauf festőiskolájában, majd a berlini Corinth L. iskolában, utána Párizsban és végül Márton Ferenc iskolájában tanult festészetet. Két évi ügyvédjelöltösködése után 1912-ben a Kincstári Jogügyek Igazgatóságához nevezték ki fogalmazógyakornoknak. 1915-ben mint hadbíró-főhadnagy bevonult. Hadi szolgálataiért megkapta a koronás aranyéremkeresztet, a vitézségi érem szalagján. 1917-ben rózsashegyi kir. járásbíróvá, leszerelése után a bpesti központi kir. járásbíróóság bírójává, majd a kir. Kúria sajtótanácsának jegyzőjévé, 1926-ban pedig a budapesti kir. büntetőtörvényszék bírójává nevezték ki. Attól fogva Törekgy Géza törvényszéki elnök sajtótanácsában, mint szavazóbíró és mint tanácsvezető működik. A társadalmi mozgalmakban rendkívül tevékeny szerepet játszott. Tagja volt a „Fehér Ház” néven egyesült ellenforradalmi csoport központjának. E 33 tagból állott testület a jogfolytonosság biztosításául kormányzóul József kir. herceget, mint „homo regius”-t kérte föl, mely 1919 aug. 6. elmozdította Peidl Gyula (l. o.) szociáldemokrata miniszterelnök kormányát. Beutazta egész Európát, Szíriát, Palesztinát és Egyiptomot. Főbb munkái: *Az északi rokonainknál és barátainknál. A magyar örménység multja és történeti jelentősége. Az örménység multja és jelene.* Számos cikke és tanulmánya jelent meg hazai és külföldi lapokban.